

SUAUGUSIŲJŲ MOKYMOSI MOTYVACIJA IR
POREIKIAI LIETUVOJE, LATVIJOJE, ESTIJOJE IR
SUOMIJOJE

Vilnius 2010

TURINYS

<i>I. Tyrimo problema</i>	2
<i>II. Tyrimo tikslas</i>	4
<i>III. Tyrimo uždaviniai</i>	4
<i>IV. Tyrimo objektas</i>	4
<i>V. Bendroji tyrimo metodika</i>	4
V.1. Tyrimo metodas	4
V.2. Atranka	4
V.3. Lauko tyrimo atlikimo data	11
V.4. Atlikto lauko tyrimo suvestinė	11
<i>VI. Respondentų pasirinktos suaugusiųjų švietimo įstaigos</i>	12
<i>VII. Pasirinkimo mokytis suaugusiųjų švietimo įstaigose priežastys</i>	22
<i>VIII. Respondentų gyvenamoje vietoje esančių galimybių mokytis įvertinimas</i>	32
<i>IX. Bendrosios išvados</i>	48
<i>Priedas. Tyrimo anketa</i>	50

I. Tyrimo problema.

Šis tarptautinis tyrimas, kuriuo nagrinėjama Lietuvos, kaimyninių šalių, Latvijos, Estijos, ir Šiaurės šalių- Suomijos, suaugusiųjų gyventojų motyvacija mokytis, vykdomas pirmą kartą Lietuvos ir Šiaurės šalių švietimo istorijoje. Istorškai susiklostė, jog tarp Lietuvos ir Šiaurės šalių esama ryškių skirtumų plėtojant mokymosi visą gyvenimą politiką: skiriasi suaugusiųjų motyvacija ir mokymosi tradicijos. Todėl atliekant šį tyrimą siekta nustatyti, kokie veiksniai lemia suaugusiųjų dalyvavimo mokymosi veikloje aukštus rodiklius Šiaurės šalyse. Eurostato duomenimis Lietuvoje 25–64 metų asmenų, 2009 metais dalyvavusių mokymosi veikloje per paskutines 4 savaites, dalis sudarė 4,5 procentai, Estijos rodiklis- 10,5 procentų, Latvijos- 5,3 procentai, tuo tarpu Suomijoje – 22,1 procentai (ES vidurkis – 9,3 procentai). Pažymėtina, jog 2007 m. Eurostato buvo atliktas kitas tyrimas, tiriantis suaugusiųjų dalyvavimą mokymosi veiklose (formalus ir neformalus švietimas, o taip pat savišvieta) per paskutinius 12 mėn. Šis tyrimas atskleidė kiek kitokius rezultatus: Suomijoje 2007 m. per paskutinius 12 mėn. mokėsi 55 procentai gyventojų, Lietuvoje- 33,9 procentai, Latvijoje kiek mažiau- 32,7 proc., na, o Estijoje- 42,1 procentas gyventojų.

Žinoma, tai, kad švietimo sistemų skirtumai tarp šalių egzistuoja, yra natūralus dalykas. Europos regione nėra bendros europinės suaugusiųjų švietimo sistemos, egzistuoja daug atskirų sistemų. Įvairovė atspindi istorinius, polinius, ekonominius ir kultūrinius skirtumus. Be to, įvairovės išnykimas susilpnintų nacionalinius poreikius atitinkančių mokymosi paslaugų teikimą. Vis tik, šalių lyginimas tam tikrais aspektais švietimo srityje, neabejotinai gali duoti ir pozityvios naudos, ypač dalinantis gera patirtimi ir plėtojant suaugusiųjų švietimo politiką. Suaugusiųjų dalyvavimo mokymosi veiklose lygis yra vienas dažniausiai tiriamų ir lyginamų aspektų. Štai pavyzdžiui, Europos suaugusiųjų švietimo asociacijos išleistoje studijoje „Suaugusiųjų švietimas Europoje: tendencijos ir problematika“ išryškinamos bendrosios suaugusiųjų dalyvavimo mokymosi veiklose tendencijos. Šios tendencijos tinka tiek šalims, kuriose dalyvavimo rodikliai aukšti, tiek šalims, kuriose dalyvavimo rodikliai žemi. Nors šalių dalyvavimo švietimo veiklose lygiai skiriasi, modelių struktūros yra panašios. Pavyzdžiui:

- Dalyvavimo mokymosi veiklose lygis mažėja sulig amžiumi, ypatingai profesinių įgūdžių tobulinimo srityse.
- Dalyvavimo lygis kyla kartu su besimokančiųjų išsilavinimo lygiu.
- Kuo blogesnė socialinė padėtis, tuo mažiau suaugusieji nori dalyvauti mokymosi veiklose.
- Tautinės mažumos rečiau dalyvauja mokymosi veiklose nei vietos gyventojai.

Pagrindinės kliūtys, trukdančios dalyvauti suaugusiųjų mokymosi, dažniausiai būna labiau praktinio pobūdžio- laiko, pinigų, tinkamų švietimo paslaugų pasiūlos trūkumas, kitos- socialinio psichologinio pobūdžio: nepalaikanti socialinė aplinka tarp draugų, šeimos viršininkų, mokymosi kultūros trūkumas, bloga ankstesnio mokymosi patirtis, negebėjimas suvokti mokymosi naudos, ir kita.¹

Lietuvoje taip pat vis daugiau dėmesio skiriama MVG politikai. 2004 m. Švietimo ir mokslo bei Socialinės apsaugos ir darbo ministrų buvo patvirtinta Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategija, 2008 m. minėta strategija atsizvelgiant į tam tikrus socialinius, ekonominius pokyčius buvo atnaujinta. Naujoje strategijoje tarp svarbiausių tikslų numatyta sukurti palankias sąlygas besimokančių asmenų skaičiaus augimui bei pagerinti suaugusiųjų švietimo institucijų veiklos kokybę.

¹ Adult Education Trends and Issues in Europe. European Association of Adult Education, 2006.
<http://www.eaea.org>

Kadangi pastaraisiais metais Europoje ryškėja tendencija skirti vis daugiau dėmesio mokymosi visą gyvenimą problematikai, labai svarbu kurti tam tikra sinergijas norint išlaikyti šios srities reikšmingumą. Atsižvelgiant į tai, kad šalys skiriasi mokymosi visą gyvenimą politikos priemonių atžvilgiu, o taip pat tradicijomis ir požiūriu į šią sritį, o ir šie skirtumai yra pakankamai ryškūs, būtina nuolat dalintis gerąja patirtimi, plėtoti partnerystes. Šiame kontekste Skandinavijos- Baltijos šalių partnerystė tampa itin svarbi. Nacionalinės mokymosi visą gyvenimą politikos priemonės neabejotinai įtakoja tai, kaip suaugusiųjų švietimas yra organizuojamas praktiškai regioniniu ir vietiniu lygmeniu (žr. Manninen 1998). Suaugusiųjų švietimo galimybės skiriasi šalyse, kurias apima šis tyrimas. Šie skirtumai yra skirtingos nacionalinės politikos rezultatai, tačiau juos taip pat didžiąja dalimi lemia ir istorinio šalies vystymosi aplinkybės.

Vis tik, svarbu pabrėžti, kad mokymosi galimybės suaugusiems nėra vienintelis faktorius, nulemiantis mokymosi rodiklius. Remiantis ankstesniais suaugusiųjų dalyvavimą mokymosi veiklose ir motyvaciją nagrinėjančiais tyrimais bei studijomis (Manninen 2006 ar Manninen & Birke 2005), dalyvavimas mokymosi veiklose yra pagrįstas tam tikru supratimu ir vertybiniais nusistatymais, kurie stipriai veikiami skirtingų nuomonių ir išsivaizdavimų. Žemesnį išsilavinimą turintys asmenys gali turėti mažesnę motyvaciją mokytis, ypač jei jų darbo pobūdis yra gana paprastas (Manninen & Birke 2005), o požiūriai ir suaugusiųjų švietimo išsivaizdavimas apskritai gali labai kisti priklausomai nuo ankstesnių mokymosi patirčių (Manninen & kiti 2004). Ypač įdomūs yra skirtumai tarp skirtingų besimokančių kartų (Antikainen & Kauppila 2005) skirtingose šalyse. Dėl istorinių priežasčių skirtingų amžiaus grupių asmenys skirtinguose regionuose turėjo skirtingas mokymosi galimybes, kurios įtakojo individualias mokymosi patirtis daugeliu būdų.

Keturiuose tiriamose šalyse (Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Suomijoje) buvo atlikta nemažai kiekybinių tyrimų suaugusiųjų švietimo srityje, pavyzdžiui Lietuvoje buvo atliktas tyrimas *Suaugusiųjų mokymasis Lietuvoje: aprėptis, poreikiai ir pasiūla* (<http://www.lssic.lt/home.php?lng=LT&id=399>), Suomijoje 2008 m. buvo atliktas kitas tyrimas: „*Platesné liberalaus suaugusiųjų švietimo naudą*“, Manninen, J. & Luukannel, S. Omaehtoisen. (Vapaan sivistystyön opintojen merkitys ja vaikutukset aikuisten elämässä. Helsinki: VSY.). Vis tik iki šiol nebuvo atlikta jokių lyginamųjų kokybinių tyrimų šioje srityje. Šiam tikslui projekto „Mokymosi požiūriai Šiaurės ir Baltijos šalių erdvėje“ rėmuose buvo sukurtas kelių institucijų, aktyvių suaugusiųjų švietimo srityse (Lietuvos suaugusiųjų švietimo ir informavimo centras, Latvijos suaugusiųjų švietimo asociacija, Talino universitetas, Rytų Suomijos universitetas (University of Eastern Finland) ir agentūra „Sivu Communication“ (Suomija)) partnerystės tinklas. Šios partnerystės rėmuose buvo suburta mokslininkų grupė (Lietuvos suaugusiųjų švietimo ir informavimo centro, Rytų Suomijos universiteto (University of Eastern Finland), Talino universiteto atstovai), kuri parengė tyrimo metodologiją (klausimyną). Metodologijos pagrindu buvo atliktas mokymosi motyvacijos tyrimas keturiuose projekto partnerių šalyse. Šio tyrimo tikslais buvo numatyta giliau pažvelgti į suaugusiųjų požiūrius bei vertybines nuostatas mokymosi visą gyvenimą atžvilgiu, palyginti mokymosi visą gyvenimą galimybes ir kitus susijusius aspektus. Siekiant atkreipti didesnę visuomenės ir politikų dėmesį į esamą problematiką, atlikto tyrimo išvados bus pristatytos plačiajai visuomenei: į projekto vykdymą įtraukti žiniasklaidos atstovai. Projekto eiga bei rezultatai apžvelgti bei pristatyti specialiuose suaugusiųjų švietimui skirtuose leidiniuose, taip pat nacionalinėje visų keturių projekte dalyvaujančių šalių žiniasklaidoje. Tikimasi, jog tyrimo išvados susilauks didelio susidomėjimo ir bus naudingos kuriant bei įgyvendinant tolimesnes mokymosi visą gyvenimą sistemos plėtros priemones.

Šis tyrimas vykdytas Lietuvos iniciatyva, suvokiant regioninio (Baltijos ir Šiaurės šalių) bendradarbiavimo suaugusiųjų švietimo srityje svarbą. Projekto koordinatorius ir vykdytojas- Lietuvos suaugusiųjų švietimo ir informavimo centras,

projekto partneriai- Latvijos suaugusiųjų švietimo asociacija, Talino universitetas, Rytų Suomijos universitetas (University of Eastern Finland) ir agentūra „Sivu Communication“ (Suomija).

Tyrimas vykdomas projekto „Mokymosi požiūriai Šiaurės ir Baltijos šalių erdvėje“ rėmuose. Projektas remiamas Šiaurės Ministrų Tarybos švietimo programos Nordplus lėšomis.

Respondentų Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje ir Suomijoje dėmesiui buvo pateiktas analogiškas klausimynas (žr. Priedą).

II. Tyrimo tikslas.

Ištirti bei palyginti besimokančių suaugusiųjų motyvaciją keturiuose projekte dalyvaujančiose šalyse: Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje bei Suomijoje;

III. Tyrimo uždaviniai.

1. Išanalizuoti suaugusiųjų gyventojų mokymosi ir kvalifikacijos kėlimo būdus
2. Nustatyti pagrindines priežastis, paskatinusias suaugusius gyventojus mokytis
3. Įvertinti suaugusiųjų mokymosi galimybes tyrime dalyvavusiose valstybėse

IV. Tyrimo objektas.

18 – 74 metų nuolatiniai Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Suomijos gyventojai

V. Bendroji tyrimo metodika.

V.1 Tyrimo metodas

- Atlikta telefoninė gyventojų apklausa naudojant CATI (angl. Computer assisted telephone interview) metodą. RAIT CATI busas – tai reprezentatyvi įvairių šalių gyventojų apklausa mobiliuoju ir laidiniu telefonu. Jos metu yra apklausiama maždaug 500 18-74 metų nuolatinių gyventojų, kurių pasiskirstymas pagal lytį, amžių, gyvenamąją vietą ir išsimokslinimą atitinka tos šalies gyventojų pasiskirstymą pagal minėtas charakteristikas. Gauti rezultatai visai imčiai nagrinėjami su 4,4 proc. paklaida. Atranka formuojama remiantis naujausiais tų šalių statistikos institucijų pateikiamais duomenimis apie nuolatinius tų valstybių gyventojus.
- Imtis formuota atsižvelgiant į šalių demografinę situaciją, nustatant respondentų kvotas pagal amžių, lytį, regioną. Respondentui atrinkti naudota atsitiktinė daugiapakopė tikimybinė atranka. Skambinant sugeneruotais telefonų numeriais (laidiniai ir mobilieji tinklai) atrenkami namų ūkiai. Viename namų ūkyje atsitiktinai atrenkamas ir apklausiamas tik vienas respondentas (artimiausio gimtadienio taisyklė).
- Respondentui atrinkti naudojama daugiapakopė stratifikuota tikimybinė atranka.
- Atliekant viešosios nuomonės tyrimus, ypač svarbu, kad juos atliktų pakankamai kvalifikuoti specialistai. Kitaip menkiausia tyrimo imties paklaida ar kitos netikslumas rengiantis tyrimui gali reikšmingai iškreipti bendrus tyrimo

rezultatus. Dėl šios priežasties lauko tyrimą (respondentų atranką ir apklausą) atliko rinkos tyrimų kompanija UAB RAIT.

V.2 Atranka

V.2.1 Imties dydis

Po 500 18 – 74 m. nuolatinių Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Suomijos gyventojų.

V.2.2 Atrankos metodas

- Respondentams atrinkti buvo naudojama reprezentatyvi tikimybinė atranka, įvertinant 18-74 m. Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Suomijos gyventojų pasiskirstymą pagal gyvenamąją vietą, amžių, lytį, išsimokslinimą. Detalesnis apklaustųjų pasiskirstymas pagal šiuos kriterijus pateikiamas 1 – 4 lentelėse.

1 lentelė. Apklaustų Lietuvos gyventojų pasiskirstymas:

		N	Proc.
Gyvenamoji vietovė	Vilnius	91	18
	Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys	110	22
	Rajono centras ir kiti miestai	149	30
	Kaimas	151	30
Regionas	Vilniaus	121	24
	Kauno	96	19
	Klaipėdos	60	12
	Šiaulių	56	11
	Panevėžio	41	8
	Marijampolės	29	6
	Alytaus	30	6
	Utenos	24	5
	Telšių	21	4
	Tauragės	23	5
Lytis	Vyrai	239	48
	Moterys	261	52
Šeimyninė padėtis	Nevedęs, netekėjusi/ gyvena vienas, -a	75	15
	Vedęs, ištekėjusi/ gyvena kartu nesusituokę, -usi (turi vaiku)	244	49
	Vedęs, ištekėjusi/ gyvena kartu nesusituokę, -usi (neturi vaiku)	66	13
	Išsiskyręs, išsiskyrusi	39	8
	Našlys, našlė	39	8
	Kita	38	8

Amžius	18-24 m.	81	16
	25-34 m.	86	17
	35-44 m.	86	17
	45-54 m.	81	16
	55-64 m.	68	14
	65-74 m.	58	12
	75 ir vyresni	40	8

Išsimokslinimas	Pradinis, nebaigtas pradinis	39	8
	Pagrindinis, pagrindinis su profesine kvalifikacija	77	15
	Vidurinis	134	27
	Vidurinis su profesine kvalifikacija, spec. vidurinis (techninis)	135	27
	Aukštesnysis, aukštasis (tiek universitetinis, tiek neuniversitetinis)	115	23
Pagrindinis užsiėmimas			
Pagrindinis užsiėmimas	Bedarbis	59	12
	Namų šeimīnīkē/ motīnystēs atostogas	25	5
	Pensīnīnkas (nedīrbantis), neīgalus	135	27
	Mokslēivis, studentas	44	9
	Verslīnīnkas, taip pat pagal patentus, verslo līudijīmus, autorīnes sutartis	15	3
	Dīrbantis zemēs ūkyje (ūkinīnkas)	13	3
	Aukšēiausios ar vidurīnēs grandīes vadovas	16	3
	Specialistas (su aukštuoju īsilavinīmu)	65	13
	Tarnautojas (be aukštōjo īsilavinīmo)	61	12
	Darbinīnkas	65	13
Nenorējo nurodyti	1	0	
Pajamos vienam šēimos nariui			
Pajamos vienam šēimos nariui	Iki 500 Lt	187	37
	501-799 Lt	137	27
	800-1199 Lt	96	19
	1200 Lt ir daugiau	64	13
	Atsīsakē nurodyti	16	3

2 lentelē. Apklaustų Latvījos gyventōjū pasīskirstymas:

		N	Proc.
Gyvenamoji vietovē	Rīga	158	32
	Daugavpils, Jelgava, Jarmala, Liepāja, Rezekne, Ventspils	86	17
	Miestas (daugiau nei 10.000 gyventōjū)	61	12
	Miestelis (mažiau nei 10.000 gyventōjū)	77	16
	Kaimas	116	23
Regionas	Rīga	157	31
	Pīerīga	79	16
	Vidzeme	68	14
	Kurzeme	52	10
	Zemgale	60	12
	Latgale	85	17

Lytis	Vyrai	240	48
	Moterys	261	52
Šeimyninė padėtis	Nevedęs, netekėjusi/ gyvena vienas, -a	91	18
	Vedęs, ištekėjusi/ gyvena kartu nesusituokę, -usi (turi vaiku)	226	45
	Vedęs, ištekėjusi/ gyvena kartu nesusituokę, -usi (neturi vaiku)	65	13
	Gyvena su tėvais	50	10
	Kita	63	13
	Atsisakė nurodyti	4	1
Amžius	18-24 m.	81	16
	25-34 m.	94	19
	35-44 m.	90	18
	45-54 m.	95	19
	55-64 m.	71	14
	65-74 m.	69	14
Išsimokslinimas	Pagrindinis arba žemesnis	100	20
	Vidurinis	128	26
	Profesinis	170	34
	Aukštasis	101	20
Pagrindinis užsiėmimas	Bedarbis	81	16
	Namų šeimininkė/ motinystės atostogos	24	5
	Pensininkas (nedirbantis), neįgalus	84	17
	Moksleivis, studentas	44	9
	Verslininkas	43	9
	Ūkininkas	16	3
	Vadybininkas	18	4
	Specialistas (su aukštuoju išsilavinimu)	68	14
	Tarnautojas (be aukštojo išsilavinimo)	66	13
	Darbininkas	55	11
Pajamos vienam šeimos nariui	0 – 150 LVL	246	49
	151 – 200 LVL	96	19
	201 – 300 LVL	49	10
	301 LVL ir daugiau	53	11
	Atsisakė nurodyti	35	7
	Nežino	19	4

3 lentelė. Apklaustų Estijos gyventojų pasiskirstymas:

		N	Proc.
Gyvenamoji vietovė	Sostinė	175	35
	Kitas miestas, miestelis	167	33
	Kaimas	157	31
	Nenurodė	1	0,2
Regionas			
Regionas	Centrinė Estija	54	11
	Šiaurės rytų Estija	67	13
	Šiaurės Estija	197	39
	Pietų Estija	123	25
	Vakarų Estija	59	12
Lytis			
Lytis	Vyrai	235	47
	Moterys	265	53
Šeimyninė padėtis			
Šeimyninė padėtis	Nevedęs, netekėjusi	98	19
	Vedęs, ištekėjusi (turi vaikų)	236	47
	Vedęs, ištekėjusi/ (neturi vaikų)	65	13
	Gyvena su tėvais	35	7
	Išsiskyres (-usi)	34	7
	Našlys/ našlė	22	4
	Kita	8	2
	Nenurodė	4	1
Amžius			
Amžius	18-24 m.	78	16
	25-34 m.	97	19
	35-44 m.	88	18
	45-54 m.	95	19
	55-64 m.	77	15
	65-74 m.	65	13
Išsimokslinimas			
Išsimokslinimas	Pradinis, pagrindinis	77	15
	Vidurinis, profesinis	287	57
	Aukštasis	136	27

Pagrindinis užsiėmimas	Bedarbis	54	11
	Namų šeimininkė/ motinystės atostogos	15	3
	Pensininkas, neįgalus	92	18
	Moksleivis, studentas	48	10
	Verslininkas, individuali veikla	34	7
	Ūkininkas, darbininkas	69	14
	Vadovas	43	9
	Specialistas	137	27
	Kita	3	1
	Nenurodė	5	1
Pajamos vienam šeimos nariui	Iki 6000 EEK	256	51
	6001 – 9000 EEK	108	22
	9000 – 12000 EEK	47	9
	12001 EEK ir daugiau	33	7
	Atsisakė nurodyti	56	11

4 lentelė. Apklaustų Suomijos gyventojų pasiskirstymas:

		N	Proc.
Regionas	Pietų Suomija	204	41
	Vakarų Suomija	182	36
	Rytų Suomija	55	11
	Oulu sritis	49	10
	Laplandija	13	3
Lytis	Vyrai	253	50
	Moterys	250	50
Vaikai iki 18 metų	Turi	156	31
	Neturi	347	69
Amžius	18-24 m.	57	11
	25-34 m.	73	15
	35-44 m.	80	16
	45-54 m.	95	19
	55-64 m.	121	24
	65-74 m.	78	16
Išsimokslinimas	Pradinis, pagrindinis	151	30
	Vidurinis, profesinis, aukštesnysis	217	43
	Aukštasis	133	26
	Atsisakė nurodyti	1	0,3

Pagrindinis užsiėmimas	Namų šeimininkas (-ė), vaiko priežiūros atostogose	19	4
	Dirba pilną dieną	262	52
	Dirba dalį dienos	31	6
	Studentas	35	7
	Pensininkas	129	26
	Bedarbis	23	5
	Kita	3	1
Metinės šeimos pajamos prieš mokesčius (Suomijos namų ūkio pajamos per metus)	Iki 20.000 eurų	105	21
	20.001 – 40.000 eurų	138	27
	40.001 – 60.000 eurų	122	24
	60.001 – 80.000 eurų	44	9
	80.001 – 100.000 eurų	22	4
	Virš 100.000 eurų	17	3
	Nežino, atsisakė nurodyti	56	11

V.2.3 Kokybės kontrolė

Tikrinant interviuotojų darbo kokybę, su 20 proc. respondentų buvo užmegztas pakartotinis kontaktas telefonu. Buvo tikrinti respondentų atrankos principai, klausimyno reikalavimų laikymasis.

Interviuotojų skyrius patikrino anketų užpildymo logiką ir teisingumą.

Duomenų suvedimo skyrius patikrino 10% anketų suvedimo kokybę.

UAB „RAIT“ tyrimai atliekami laikantis ESOMAR reikalavimų.

V.2.4 Statistinė duomenų paklaida

- Vertinant rezultatus, būtina kreipti dėmesį į statistinę paklaidą. Ji atsiranda dėl to, kad yra daroma respondentų atranka, o ne vykdoma ištininė apklausa. Ši paklaida yra apskaičiuojama matematiškai.
- Tolesnėje lentelėje yra pateikiamos paklaidos, esant įvairiam respondentų skaičiui bei atsakymų pasiskirstymui.

Atsakymų pasiskirstymas ⇒	50	45/55	40/60	35/65	30/70	25/75	20/80	15/85	10/90	5/95
Atrankos dydis ↓										
10	31	30.8	30.4	29.6	28.4	26.8	24.8	22.1	18.6	13.5
30	17.9	17.8	17.5	17.1	16.4	15.5	14.3	12.8	10.7	7.8
50	13.9	13.8	13.6	13.2	12.7	12	11.1	9.9	8.3	6
75	11.3	11.3	11.1	10.8	10.4	9.8	9.1	8.1	6.8	4.9
100	9.8	9.8	9.6	9.3	9	8.5	7.8	7	5.9	4.3
150	8	8	7.8	7.6	7.3	6.9	6.4	5.7	4.8	3.5
200	6.9	6.9	6.8	6.6	6.4	6	5.5	4.9	4.2	3
300	5.7	5.6	5.5	5.4	5.2	4.9	4.5	4	3.4	2.5
400	4.9	4.9	4.8	4.7	4.5	4.2	3.9	3.5	2.9	2.1
500	4.4	4.4	4.3	4.2	4	3.8	3.5	3.1	2.6	1.9
600	4	4	3.9	3.8	3.7	3.5	3.2	2.9	2.4	1.7
700	3.7	3.7	3.6	3.5	3.4	3.2	3	2.6	2.2	1.6
800	3.5	3.4	3.4	3.3	3.2	3	2.8	2.5	2.1	1.5
900	3.3	3.2	3.2	3.1	3	2.8	2.6	2.3	2	1.4
1000	3.1	3.1	3	3	2.8	2.7	2.5	2.2	1.9	1.4

Pavyzdys:

Tarkime, kad 500 respondentų buvo paklausta, ar jie naudojami internetu. Tarkime, kad 65 % jų pasakė, kad naudojami. Tai reiškia, kad su 95 % tikimybe galime teigti, jog tikroji reikšmė yra intervale 65 % ± 4,2%.

V.3 Lauko tyrimo atlikimo data

Apklausa atlikta 2010 m. balandžio – gegužės mėnesiais

V.4 Atlikto lauko tyrimo suvestinė

	Lietuva	Latvija	Estija	Suomija
Viso apklausta	500	500	500	500
Sujungta numerių	13605	5811	4410	4093
Neatitiko tikslinės grupės	2011	561	2658	621
Atsisakė dalyvauti apklausoje	5195	2747	945	1445
Blogi numeriai	3562	942	147	208
Susitarimai	2337	1061	160	1319

VI. Respondentų pasirinktos suaugusiųjų švietimo įstaigos.

Sprendžiant pirmąjį tyrimo uždavinį „išanalizuoti suaugusiųjų gyventojų mokymosi ir kvalifikacijos kėlimo būdus“, gauti šie rezultatai:

Respondentams buvo užduotas bendras klausimas „ar per pastaruosius 12 mėnesių jūs mokėtės, studijavote kuriuo nors iš čia išvardintų būdų (įskaitant neužbaigtą mokymąsi)?“ ir pateiktos įvertinti 7 galimo mokymosi vietos.

Mokymasis ar kvalifikacijos kėlimas per paskutinius 12 mėn.

- Populiariausi paskutinių metų kvalifikacijos kėlimo būdai visose tirtose šalyse yra: savarankiškos studijos iš knygų, interneto, draugų (42% - Estijoje, 43% - Latvijoje, 35% - Lietuvoje ir 28% - Suomijoje), dalyvavimas suaugusiems skirtuose užsiėmimuose susijusiuose su pomėgiai ir gyvenimo būdu (29% - Estijoje, 18% - Latvijoje, 16% - Lietuvoje ir 13% - Suomijoje) ir darbovietės organizuoti kvalifikacijos kėlimo ar perkvalifikavimo kursai (28% - Estijoje, 15% - Latvijoje, 10% - Lietuvoje ir 10% - Suomijoje)
- Retesni mokymosi ar lavinimosi būdai per paskutinius 12 mėnesių yra: bendrojo išsilavinimo siekimas suaugusiųjų mokykloje ar centre (3 – 5% respondentų visose tirtose šalyse), profesinio išsilavinimo siekimas profesinėje mokykloje (1 – 3% respondentų visose tirtose šalyse) , studijos aukštojoje mokykloje (6 - 10% respondentų visose tirtose šalyse. Didžiausias procentas studijavusių per paskutinius 12 mėnesių yra Latvijoje 10%.)

Bent vienu iš išvardintų būdų per paskutiniuosius 12 mėnesių visose tirtose šalyse mokėsi apie pusė 25 – 64 metų respondentų.

Estijoje ir Latvijoje per paskutinius metus mokėsi ar kvalifikaciją kėlė, atitinkamai, 61% ir 59% respondentų, Suomijoje ir Lietuvoje, atitinkamai, 46% ir 43% respondentų.²

Apklausų atskirose valstybėse metu išryškėję statistiškai reikšmingi skirtumai pagal socialines demografines respondentų charakteristikas:

Lietuva

Analizuojant respondentų atsakymus apie bendrojo išsilavinimo įgijimą suaugusiųjų mokykloje ar centre matyti, kad statistikai reikšmingai dažniau per paskutinius 12 mėnesių mokėsi:

- vyrai,
- tik pagrindinį išsilavinimą įgiję respondentai (praktiškai tik jie ir nurodė šį atsakymą),

Analizuojant respondentų atsakymus apie profesinio išsilavinimo įgijimą profesinėje mokykloje statistiškai reikšmingų skirtumų nebuvo galima išskirti.

Analizuojant respondentų atsakymus apie mokymąsi universitete arba kolegijoje, siekiant bakalauro ar magistro diplomo matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Per paskutinius 12 mėnesių mokėsi 18-24 metų amžiaus respondentai (praktiškai tik jie ir nurodė šį atsakymą),
- Nesimokė kaimo gyventojai.

² 2010 Suomijoje vykdyto socialinio tyrimo duomenimis, pusė 25 – 64 m. respondentų dalyvavo mokymuose ar neformaliame švietime (šaltinis: [Statistics Finland 2010http://www.stat.fi/til/aku/index_en.html](http://www.stat.fi/til/aku/index_en.html))

Analizuojant respondentų atsakymus apie mokymąsi darbovietės organizuotuose kvalifikacijos kėlimo ar perkvalifikavimo kursuose, mokymuose, stažuotėse, seminaruose, siekiant persikvalifikuoti ar tobulinti savo kvalifikaciją matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau per paskutinius 12 mėnesių mokėsi:

- 25-44 metų respondentai,
- aukštesnį ir aukštą išsilavinimą įgiję respondentai,
- daugiau nei 1200 Lt per mėnesį vienam šeimos nariui uždirbantys respondentai,

Analizuojant respondentų atsakymus apie mokymąsi kituose suaugusiems skirtuose kursuose ar užsiėmimuose, susijusiuose su respondentų pomėgiais ar gyvenimo būdu (užsienio kalbų, sporto, vairavimo, muzikos, choro, šokio, sveikos gyvensenos, darbo su kompiuteriu ir kt. kursuose) matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Per paskutinius 12 mėnesių mokėsi:
 - a) 18-24 metų respondentai,
 - b) aukštesnį ir aukštą išsilavinimą įgiję respondentai,
 - c) nevedę, netekę, vieni gyvenantys respondentai,
 - d) daugiau nei 1200 Lt per mėnesį vienam šeimos nariui uždirbantys respondentai,
 - e) Vilniaus miesto gyventojai,
- Nesimokė:
 - a) 55 metų ir vyresni respondentai,
 - b) tik pagrindinį išsilavinimą įgiję respondentai,
 - c) kaimo gyventojai.

Analizuojant respondentų atsakymus apie savarankišką kryptingą mokymąsi iš knygų, interneto, draugų, radijo, vaizdo ir garso įrašų, lankant muziejus, dalyvaujant ekskursijose ir pan. matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Per paskutinius 12 mėnesių mokėsi:
 - a) 18-24 metų respondentai,
 - b) aukštesnį ir aukštą išsilavinimą įgiję respondentai,
 - c) Vilniaus miesto gyventojai
- Nesimokė:
 - a) tik pagrindinį išsilavinimą įgiję respondentai,
 - b) našliai ir našlės,
 - c) kaimo gyventojai,

Latvija

Analizuojant respondentų atsakymus apie bendrojo išsilavinimo įgijimą suaugusiųjų mokykloje ar centre matyti, kad statistikai reikšmingai dažniau per paskutinius 12 mėnesių mokėsi:

- Vidurinį, profesinį išsilavinimą įgiję respondentai.

Analizuojant respondentų atsakymus apie profesinio išsilavinimo įgijimą profesinėje mokykloje statistiškai reikšmingų skirtumų nebuvo galima išskirti.

Analizuojant respondentų atsakymus apie papildomos profesinės kvalifikacijos įgijimą darbo rinkos ar kitame suaugusiųjų profesinio mokymo centre matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Nesimokė pradinį, pagrindinį išsilavinimą įgiję respondentai.

Analizuoiant respondentų atsakymus apie mokymąsi universitete arba kolegijoje, siekiant bakalauro ar magistro diplomo matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau per paskutinius 12 mėnesių mokėsi:

- 18-24 metų amžiaus respondentai,
- Rygos regione gyvenantys respondentai.

Analizuoiant respondentų atsakymus apie mokymąsi darbovietės organizuotuose kvalifikacijos kėlimo ar perkvalifikavimo kursuose, mokymuose, stažuotėse, seminaruose, siekiant persikvalifikuoti ar tobulinti savo kvalifikaciją matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau per paskutinius 12 mėnesių mokėsi:

- baigę kolegiją ir kitaip įgiję aukštąjį išsilavinimą respondentai,
- vadybininkai ir specialistai, turintys aukštąjį išsilavinimą,
- daugiau nei 150 LVL vienam šeimos nariui uždirbantys respondentai.

Analizuoiant respondentų atsakymus apie mokymąsi kituose suaugusiems skirtuose kursuose ar užsiėmimuose, susijusiuose su respondentų pomėgiais ar gyvenimo būdu (užsienio kalbų, sporto, vairavimo, muzikos, choro, šokio, sveikos gyvensenos, darbo su kompiuteriu ir kt. kursuose) matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Per paskutinius 12 mėnesių mokėsi:
 - a) 18-24 metų amžiaus respondentai,
 - b) su tėvais gyvenantys respondentai,
 - c) studentai ir moksleiviai,
 - d) daugiau nei 301 LVL vienam šeimos nariui uždirbantys respondentai,
- Nesimokė 55 metų ir vyresni respondentai.

Analizuoiant respondentų atsakymus apie savarankišką kryptingą mokymąsi iš knygų, interneto, draugų, radijo, vaizdo ir garso įrašų, lankant muziejus, dalyvaujant ekskursijose ir pan. matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Per paskutinius 12 mėnesių mokėsi:
 - a) 18-24 metų amžiaus respondentai,
 - b) baigę kolegiją ir kitaip įgiję aukštąjį išsilavinimą respondentai,
- Nesimokė tik pradinį, pagrindinį išsilavinimą įgiję respondentai,

Estija

Analizuoiant respondentų atsakymus apie mokymąsi universitete arba kolegijoje, siekiant bakalauro ar magistro diplomo matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau per paskutinius 12 mėnesių mokėsi:

- 18-24 metų amžiaus respondentai.

Analizuoiant respondentų atsakymus apie mokymąsi darbovietės organizuotuose kvalifikacijos kėlimo ar perkvalifikavimo kursuose, mokymuose, stažuotėse, seminaruose, siekiant persikvalifikuoti ar tobulinti savo kvalifikaciją matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Per paskutinius 12 mėnesių mokėsi:
 - a) aukštąjį išsilavinimą įgiję respondentai,
 - b) vidutiniškai 6001-9000 EEK vienam šeimos nariui uždirbantys respondentai,
- Nesimokė tik pradinį, pagrindinį išsilavinimą įgiję respondentai.

Analizuojant respondentų atsakymus apie mokymąsi kituose suaugusiems skirtuose kursuose ar užsiėmimuose, susijusiuose su respondentų pomėgiais ar gyvenimo būdu (užsienio kalbų, sporto, vairavimo, muzikos, choro, šokio, sveikos gyvensenos, darbo su kompiuteriu ir kt. kursuose) matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Mokėsi per paskutinius 12 mėnesių:
 - a) aukštąjį išsilavinimą įgiję respondentai,
 - b) vidutiniškai 6001-12000 EEK vienam šeimos nariui uždirbantys respondentai,
- Nesimokė pradinį, pagrindinį išsilavinimą įgiję respondentai,

Suomija

Analizuojant respondentų atsakymus apie mokymąsi darbovietės organizuotuose kvalifikacijos kėlimo ar perkvalifikavimo kursuose, mokymuose, stažuotėse, seminaruose, siekiant persikvalifikuoti ar tobulinti savo kvalifikaciją per paskutinius 12 mėnesių matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau mokėsi:

- 35-44 metų amžiaus respondentai.

Analizuojant respondentų atsakymus apie mokymąsi kituose suaugusiems skirtuose kursuose ar užsiėmimuose, susijusiuose su respondentų pomėgiais ar gyvenimo būdu (užsienio kalbų, sporto, vairavimo, muzikos, choro, šokio, sveikos gyvensenos, darbo su kompiuteriu ir kt. kursuose) per paskutinius 12 mėnesių matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau mokėsi:

- Moterys.

Analizuojant respondentų atsakymus apie savarankišką kryptingą mokymąsi iš knygų, interneto, draugų, radijo, vaizdo ir garso įrašų, lankant muziejus, dalyvaujant ekskursijose ir pan. per paskutinius 12 mėnesių matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau mokėsi:

- Oulu srityje gyvenantys respondentai.

Įvairių suaugusiųjų gyventojų mokymosi ir kvalifikacijos kėlimo būdus galima analizuoti ir sudėliojant įvertintus būdus pagal respondentų prioritetus, šių būdų pasirinkimo dažnumą.

Analizuojant respondentų atsakymus šiuo aspektu, galima išskirti, pavyzdžiui, tris dažniausiai respondentų nurodytus mokymosi ir kvalifikacijos kėlimo būdus (galima išskirti tiek daugiau, tiek ir mažiau analizuotinių būdų, tai gali padaryti kiekvienas šios ataskaitos skaitytojas). Toliau galima analizuoti, ar savo pasirinkimų struktūra skiriasi įvairių šalių respondentai. Taip vertinant tyrimo rezultatus, tampa mažiau svarbūs skaitiniai kiekvieno anketos kintamojo pasiskirstymai, o dėmesys labiau kreipiamas į kiekvienos tiriamos respondentų grupės pasirinkimų prioritetus.

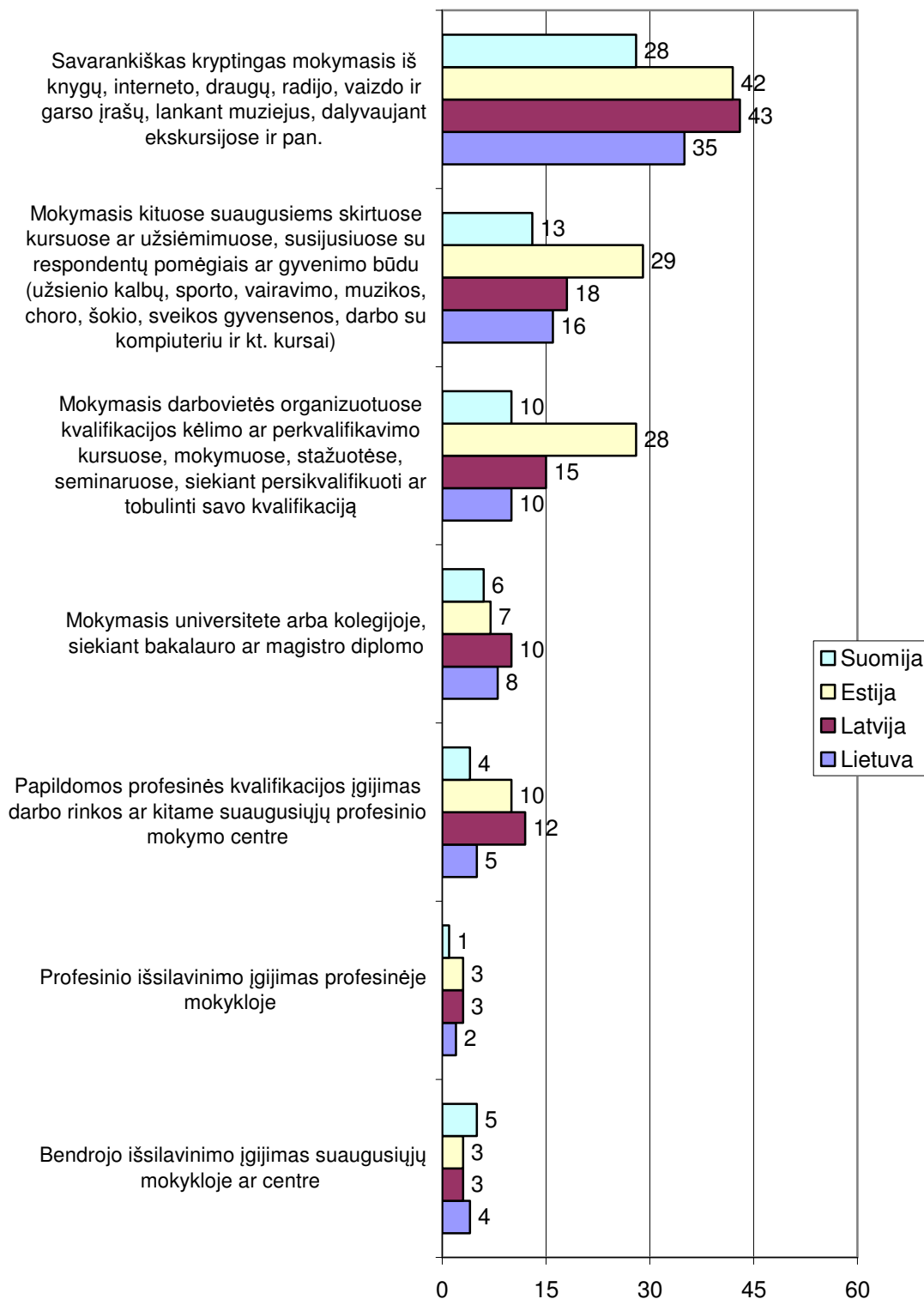
Analizuojant visų šalių respondentų atsakymus apie per 12 paskutinių mėnesių pasinaudotus mokymosi ir kvalifikacijos kėlimo būdus matyti, kad visų šalių visais analizuotais atvejais galima kalbėti apie analogišką respondentų pasirinkimų struktūrą. Dažniausiai buvo nurodomas savarankiškas kryptingas mokymasis iš knygų, interneto, draugų, radijo, vaizdo ir garso įrašų, lankant muziejus, dalyvaujant ekskursijose ir pan.

Antras pagal nurodymo dažnumą būdas praktiškai visais atvejais visose keturiose valstybėse – mokymasis kituose suaugusiems skirtuose kursuose ar užsiėmimuose, susijusiuose su respondentų pomėgiais ar gyvenimo būdu (užsienio kalbų, sporto, vairavimo, muzikos, choro, šokio, sveikos gyvensenos, darbo su kompiuteriu ir kt. kursai).

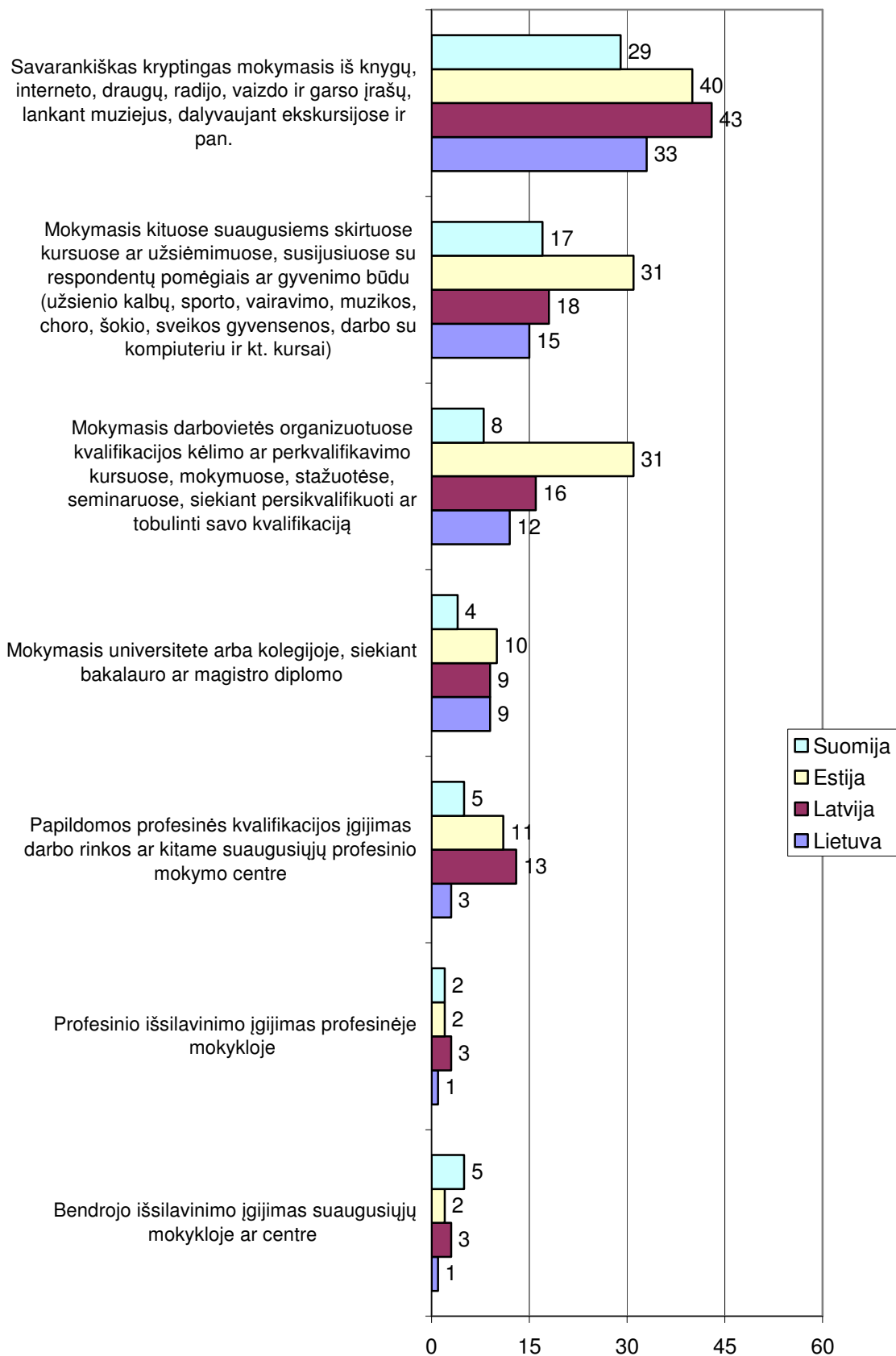
Tam tikros variacijos stebimos tik nustatant trečiąjį pagal dažnumą kvalifikacijos kėlimo būdą. Dažniausias respondentų pasirinkimas - mokymasis darbovietės organizuotose

kvalifikācijas kēlīmo ar perkvalifikavīmo kursuose, mokymuose, stažuotēse, seminaruose, sīekīant persīkvalīfīkuoti ar tobulīntī savo kvalīfīkacījā. Galīmos trečīojo pagal dažnumā respondentu pasīrīnkīmo īsīmtys – Latvījos jaunesnīu amžīumi respondentu trečīasīs pasīrīnkīmas – mokymasīs universītete arba kolegījīoje, sīekīant bakalaurō ar magīstro dīplomo bei Suomī jos vyresnīo amžīaus respondentu atsakymā, kāī pīrmas īr antras pagal dažnumā pasīrīnkīmai nesīskyrē nuo kītū analīzūotū šālīu vīdurkīo, o ī trečīā pagal dažnumā vīetā pretēdavo daugīau nei du kītī būdāī.

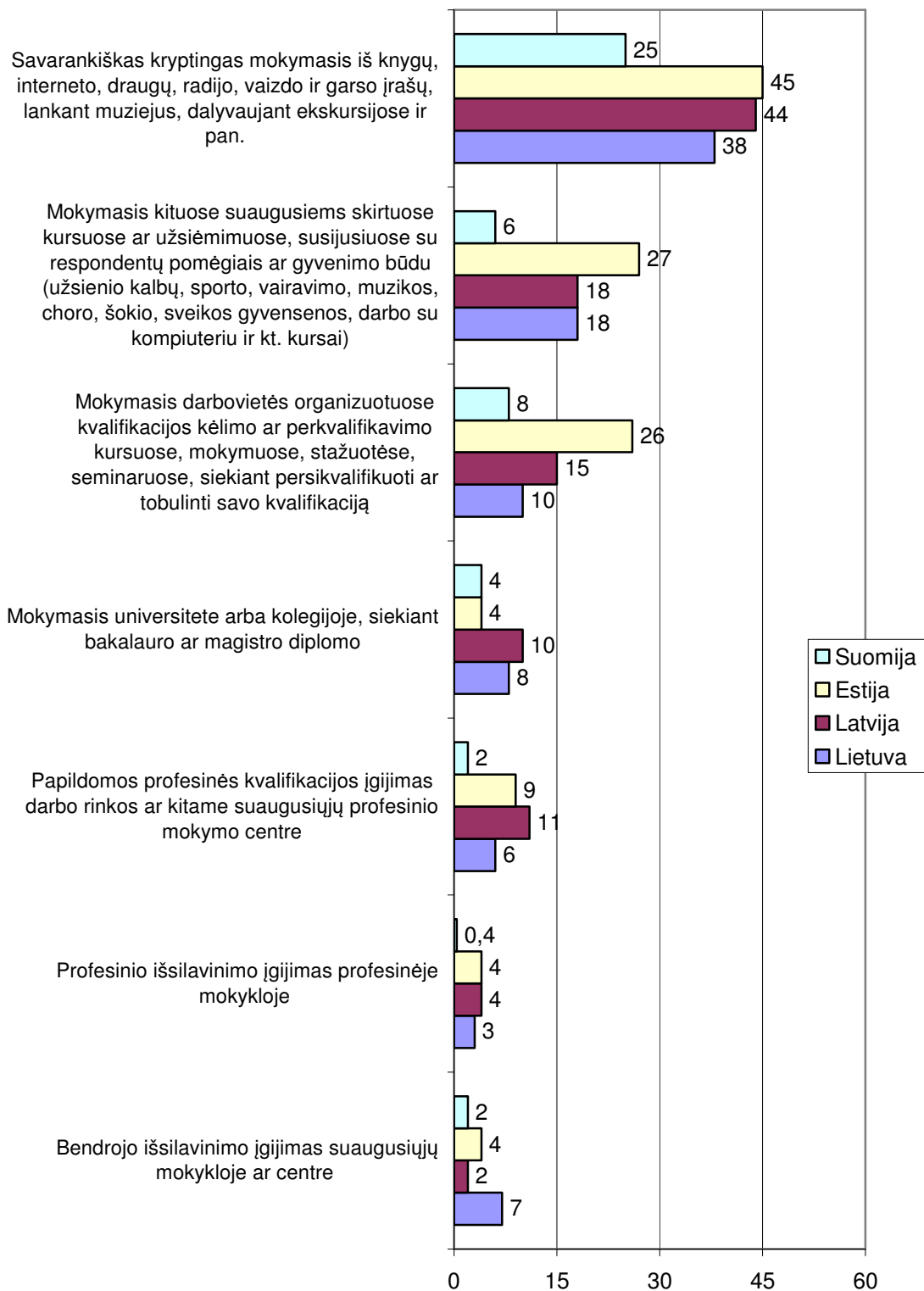
1 pav. Mokymasis per paskutinius 12 mėnesių pagal valstybę

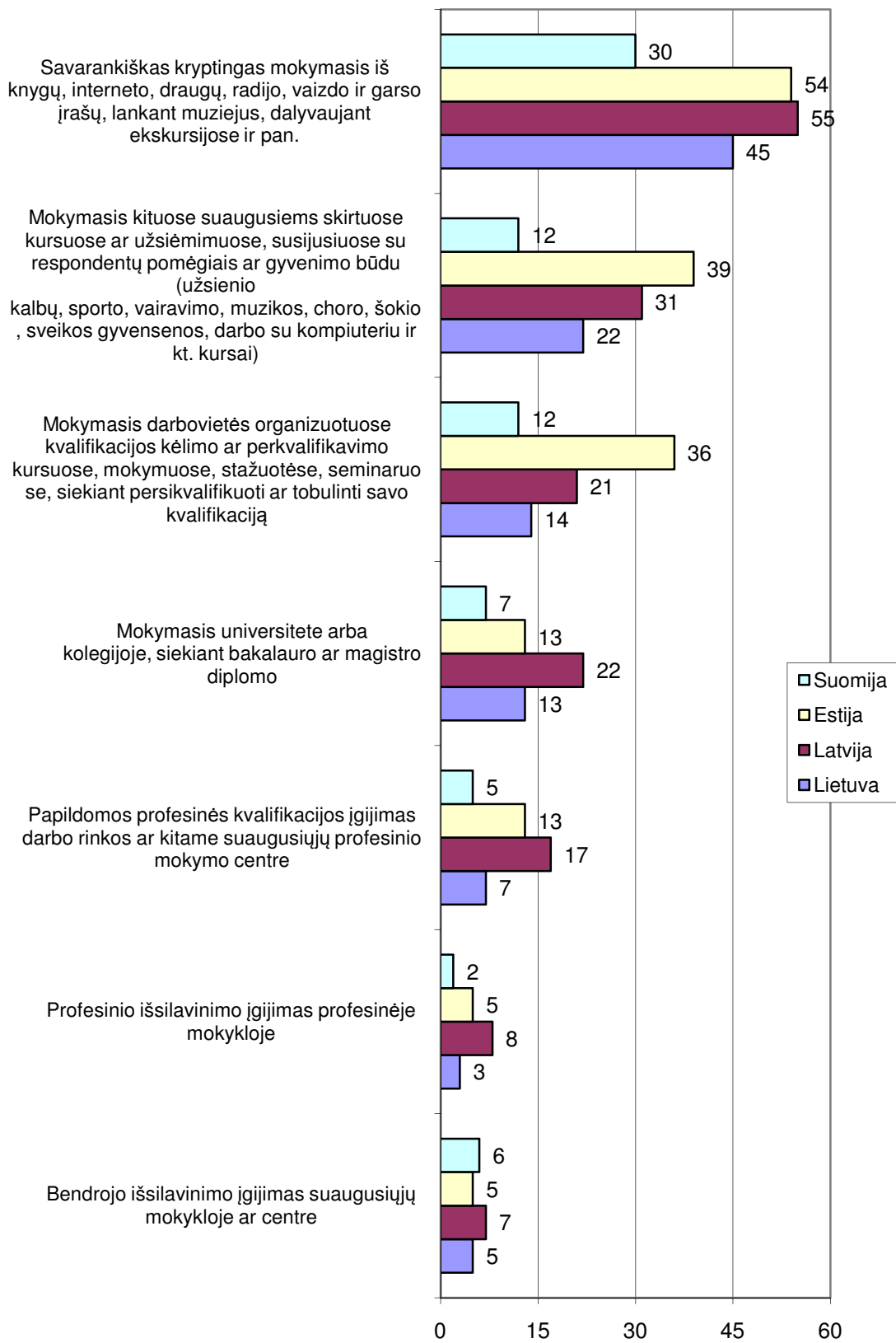
2 pav. Moterų mokymasis per paskutinius 12 mėnesių pagal valstybę

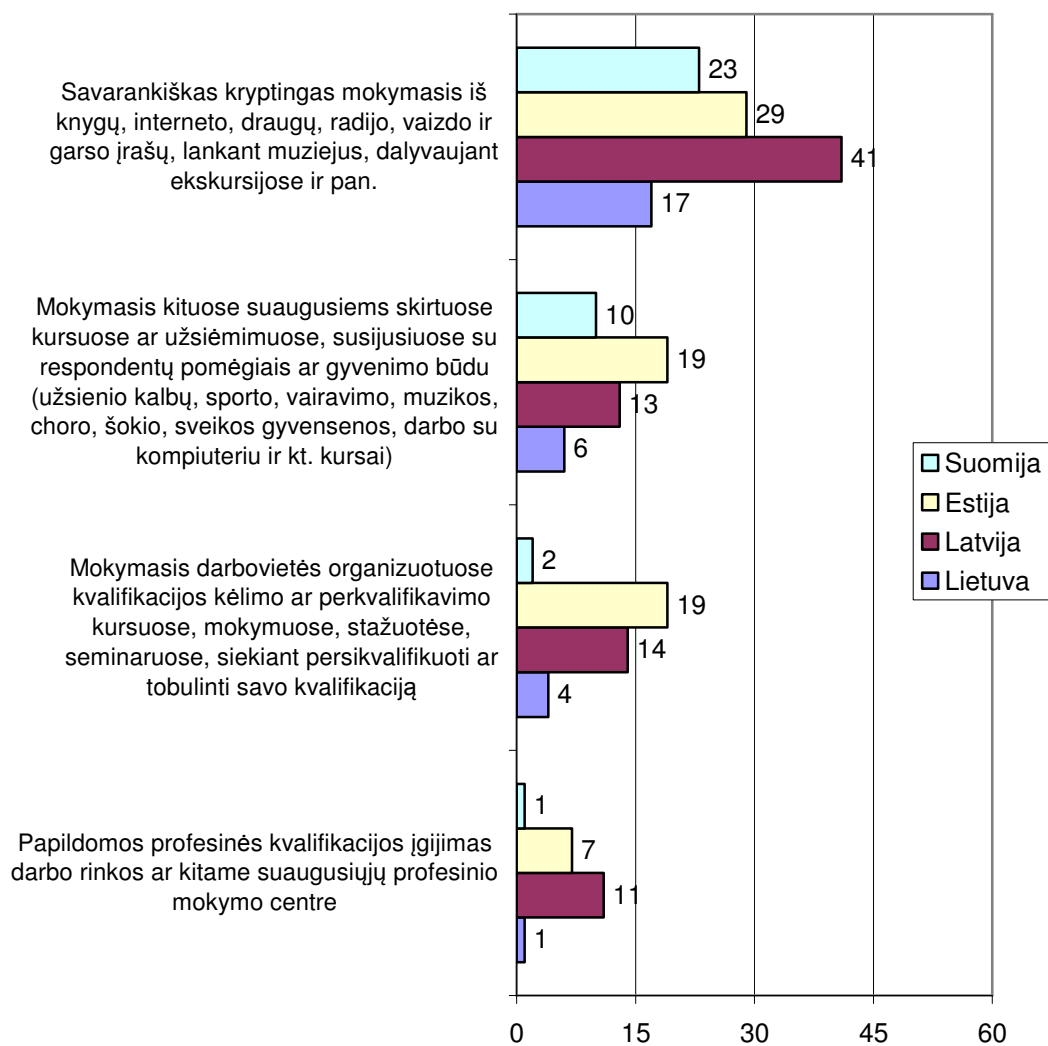
3 pav. Vyrų mokymasis per paskutinius 12 mėnesių pagal valstybę

4 pav. Jaunesnio ir vidutinio amžiaus asmenų (54 metų ir jaunesnių) mokymasis per paskutinius 12 mėnesių pagal valstybę

5 pav. Vyresnio amžiaus asmenų (55 metų ir vyresnių) mokymasis per paskutinius 12 mėnesių pagal valstybę

VII. Pasirinkimo mokytis suaugusiųjų švietimo įstaigose priežastys.

Sprendžiant antrąjį tyrimo uždavinį „nustatyti pagrindines priežastis, paskatinusias suaugusius gyventojus mokytis“, gauti šie rezultatai:

Respondentams buvo užduotas bendras klausimas „jeigu Jūs mokėtės per paskutinius 12 mėn. arba anksčiau, nurodykite, kokios priežastys Jus paskatino mokytis?“ ir nurodytos priežastys, kurias respondentai galėjo rinkti savo atsakymams.

Pagrindiniai mokymosi ir kvalifikacijos kėlimo motyvai yra tiesiogiai nesusiję su darbu ar karjeros galimybėmis.

Noras įgyti žinių ir gebėjimų, naudingų asmeniniame gyvenime ir noras plėsti akiratį, bei noras gilinti žinias dominančioje srityje yra pagrindinės mokymosi ar gebėjimų tobulinimo priežastys. Aukščiau paminėti motyvai ypač svarbūs Latvijos ir Lietuvos gyventojams. Norą įgyti žinių reikalingų asmeniniame gyvenime išskyrė: Estijoje – 51%, Latvijoje – 68%, Lietuvoje – 74%, Suomijoje – 56%. Norą gilinti žinias dominančioje srityje kaip vieną svarbiausių mokymosi motyvų paminėjo 56% Estijos, 67% Latvijos, 66% Lietuvos ir 57% Suomijos respondentų.

Tiesioginius darbo įgūdžius dažniau tobulina Latvijos gyventojai

- Noras tobulinti tiesiogiai su darbu susijusius įgūdžius labiau būdingas Latvijos gyventojams – 64% (Estijoje – 41%, Lietuvoje – 51%, Suomijoje – 50%).
- Privalomai kvalifikaciją kėlė 32% Latvijos, 21% Lietuvos, 20% Suomijos ir 19% Estijos respondentų.

Kvalifikacijos patvirtinimas (diplomas, atestatas) yra pakankamai svarbus motyvas visose šalyse.

Kvalifikacijos dokumentas sąlyginai svarbesnis Latvijoje ir Lietuvoje (atitinkamai, 47% ir 45%), Suomijoje ir Estijoje šį mokymosi motyvą taip pat paminėjo beveik kas trečias respondentas (Suomijoje – 33%, Estijoje – 30% respondentų).

Karjeros galimybės Latvijoje ir Suomijoje yra svarbesnis motyvas kelti kvalifikaciją ir mokytis nei Lietuvoje ir Estijoje.

Latvijoje ir Suomijoje karjeros galimybės su mokymusi yra siejamos vidutiniškai dažniau nei Estijoje ir Lietuvoje. Tikėdamiesi padidinti karjeros galimybes Latvijoje mokėsi 49%, Suomijoje – 45%, Lietuvoje – 33%, Estijoje – 31% respondentų. Norėdami rasti naują darbą ar pakeisti profesiją Latvijoje mokėsi 45%, Suomijoje – 39%, Lietuvoje – 24%, Estijoje – 27% respondentų.

Savarankiškas verslas su mokymusi siejamas sąlyginai retai

Mokymasis siekiant įgyti verslo žinių dažniau išskirtas Latvijoje – 18%. Kitose tirtose šalyse šis motyvas renkantis mokymąsi nėra svarbus (Estijoje – 7%, Lietuvoje – 12%, Suomijoje – 10%).

Socializacija, kaip papildoma mokymosi paskata Lietuvoje svarbesnė nei kitose šalyse.

Net 45% lietuvių kaip vieną iš priežasčių skatinusių mokytis išskyrė norą įdomiai praleisti laiką, bendrauti ir susipažinti su žmonėmis. Kitose lyginamosiose šalyse šis motyvas buvo mažiau akcentuojamas (Estijoje – 23%, Latvijoje – 32%, Suomijoje – 34%).

Apklausų atskirose valstybėse duomenų bazėse išryškėję statistiškai reikšmingi skirtumai pagal socialines demografines respondentų charakteristikas:

Lietuva

Analizuojant respondentų atsakymus apie priežastį „norėjo tobulinti savo darbo įgūdžius“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- Specialistai, įgiję aukštąjį išsilavinimą.

Analizuojant respondentų atsakymus apie priežastį „tikėjosi padidinti savo karjeros galimybes“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- 25-34 metų amžiaus respondentai.

Analizuojant respondentų atsakymus apie priežastį „norėjo pradėti savo verslą“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- 25-34 metų amžiaus respondentai.

Analizuojant respondentų atsakymus apie priežastį „mokytiis buvo privaloma dėl darbo pobūdžio, darbdavio nurodymu“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- Uždirbantys 500-799 Lt vienam šeimos nariui per mėnesį.

Analizuojant respondentų atsakymus apie priežastį „norėjo igyti atestata, diploma, kvalifikacijos pažymėjimą“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- 18-24 metų amžiaus respondentai,
- Moksleiviai, studentai.

Analizuojant respondentų atsakymus apie priežastį „tai susiję su studijomis mokymo įstaigoje“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- 18-24 metų amžiaus respondentai.

Latvija

Analizuojant respondentų atsakymus apie priežastį „norėjo tobulinti savo darbo įgūdžius“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- Vadybininkai, specialistai, įgiję aukštąjį išsilavinimą,
- Uždirbantys 151-200 LVL vienam šeimos nariui per mėnesį.

Analizuojant respondentų atsakymus apie priežastį „tikėjosi padidinti savo karjeros galimybes“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- 18-34 metų amžiaus respondentai,
- Studentai, moksleiviai,
- Uždirbantys daugiau nei 301 LVL vienam šeimos nariui per mėnesį,
- Gyvenantys Zemgales regione.

Analizuojant respondentų atsakymus apie priežastį „norėjo susirasti naują darbą, pakeisti darbą ar profesiją“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- 18-34 metų amžiaus respondentai.

Analizuojant respondentų atsakymus apie priežastį „norėjo pradėti savo verslą“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- Vyrų,
- 18-34 metų amžiaus respondentai,

- Gyvenantys su tėvais respondentai,
- Studentai, moksleiviai.

Analizuojant respondentų atsakymus apie priežastį „mokyti buvo privaloma dėl darbo pobūdžio, darbdavio nurodymu“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- Vyrų,
- Vedę ir turintys vaikų respondentai,
- Vadybininkai, specialistai, įgiję aukštąjį išsilavinimą,
- Tarnautojai be aukštojo išsilavinimo.

Analizuojant respondentų atsakymus apie priežastį „norėjo įgyti žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- Vadybininkai, specialistai, įgiję aukštąjį išsilavinimą.

Analizuojant respondentų atsakymus apie priežastį „norėjo pagilinti žinias, gebėjimus dominančioje srityje“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- Vedę ir turintys vaikų respondentai.

Analizuojant respondentų atsakymus apie priežastį „norėjo įdomiau praleisti laiką, susipažinti su žmonėmis“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- 18-24 metų amžiaus respondentai,
- Gyvenantys su tėvais respondentai,
- Namų šeimininkės,
- Studentai, moksleiviai,
- Gyvenantys Vidzemes regione.

Analizuojant respondentų atsakymus apie priežastį „tai susiję su studijomis mokymo įstaigoje“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- 18-24 metų amžiaus respondentai,
- Gyvenantys su tėvais respondentai,
- Studentai, moksleiviai.

Estija

Analizuojant respondentų atsakymus apie priežastį „norėjo tobulinti savo darbo įgūdžius“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- 25-34 metų amžiaus respondentai,
- Įgiję aukštąjį išsilavinimą respondentai,
- Dirbantys vadovais,
- Dirbantys specialistais.

Analizuojant respondentų atsakymus apie priežastį „tikėjosi padidinti savo karjeros galimybes“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- 25-34 metų amžiaus respondentai,
- Įgiję aukštąjį išsilavinimą respondentai,
- Uždirbantys 9001-12000 EEK per mėnesį vienam šeimos nariui.

Analizuojant respondentų atsakymus apie priežastį „norėjo susirasti naują darbą, pakeisti darbą ar profesiją“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- 25-34 metų amžiaus respondentai.

Analizuojant respondentų atsakymus apie prielastį „norėjo įgyti žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- 18-24 metų amžiaus respondentai.

Analizuojant respondentų atsakymus apie prielastį „norėjo pagilinti žinias, gebėjimus dominančioje srityje“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- Mokiniai, studentai.

Analizuojant respondentų atsakymus apie prielastį „tai susiję su studijomis mokymo įstaigoje“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- 18-24 metų amžiaus respondentai.

Suomija

Analizuojant respondentų atsakymus apie prielastį „tikėjosi padidinti savo karjeros galimybes“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- 25-34 metų amžiaus respondentai.

Analizuojant respondentų atsakymus apie prielastį „norėjo susirasti naują darbą, pakeisti darbą ar profesiją“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- 25-34 metų amžiaus respondentai.

Analizuojant respondentų atsakymus apie prielastį „norėjo įgyti atestatą, diplomą, kvalifikacijos pažymėjimą“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- 18-34 metų amžiaus respondentai.

Analizuojant respondentų atsakymus apie prielastį „norėjo idomiau praleisti laiką, susipažinti su žmonėmis“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

- Uždirbantys 20.000 eurų.

Analizuojant respondentų atsakymus apie prielastį „tai susiję su studijomis mokymo įstaigoje“ matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau šį atsakymą pasirinko:

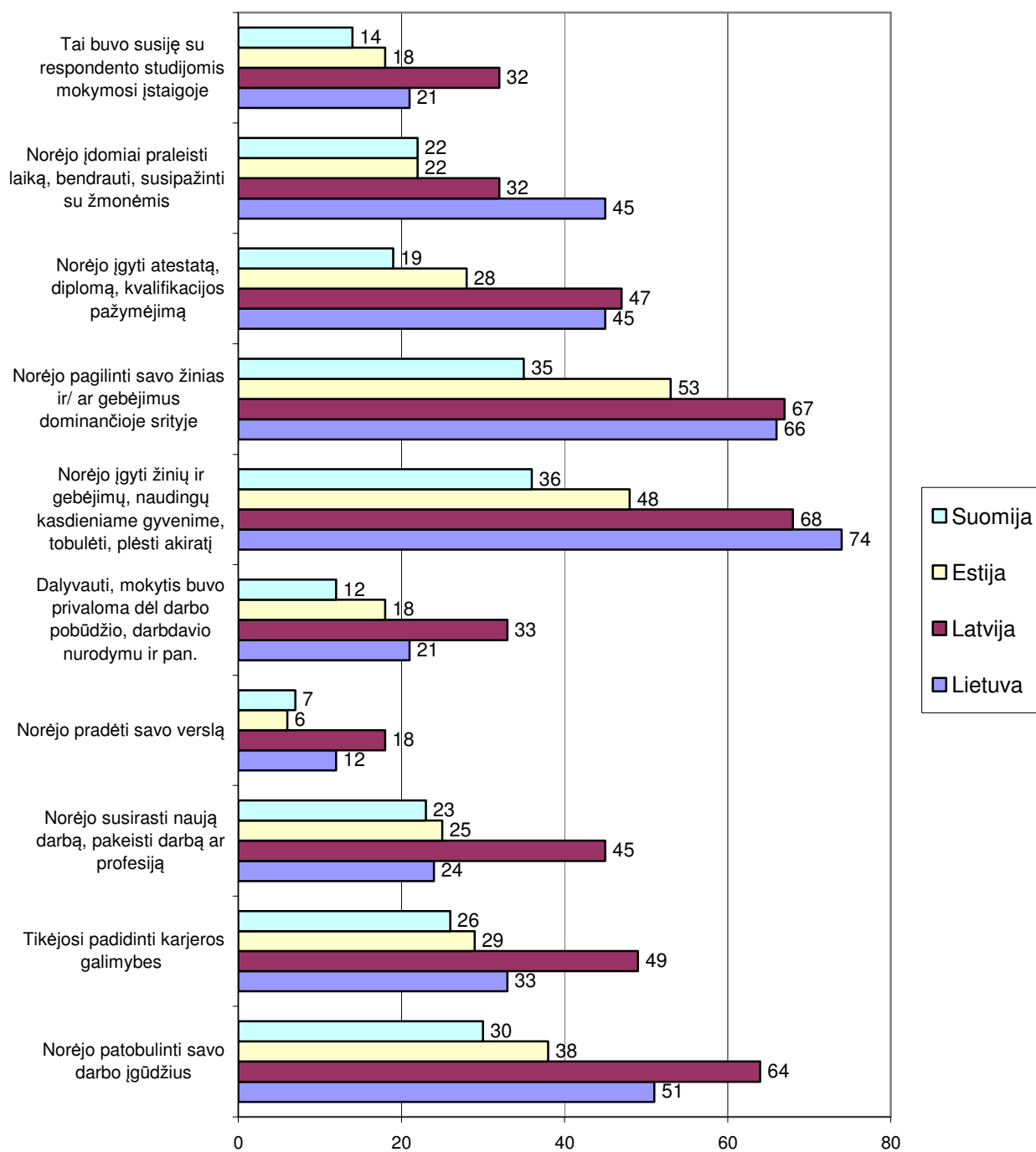
- 25-34 metų amžiaus respondentai.

Įvairias suaugusiųjų gyventojų mokymosi ir kvalifikacijos kėlimo būdų pasirinkimo prielastis galima analizuoti ir sudėliojant pateiktas įvertinti pasirinkimo prielastis (nebūtinai tyrėjai sugebėjo šiame prielastčių sąrašė surašyti pagrindines visiems respondentams prielastis) pagal respondentų prioritetus, šių prielastčių pasirinkimo dažnumą.

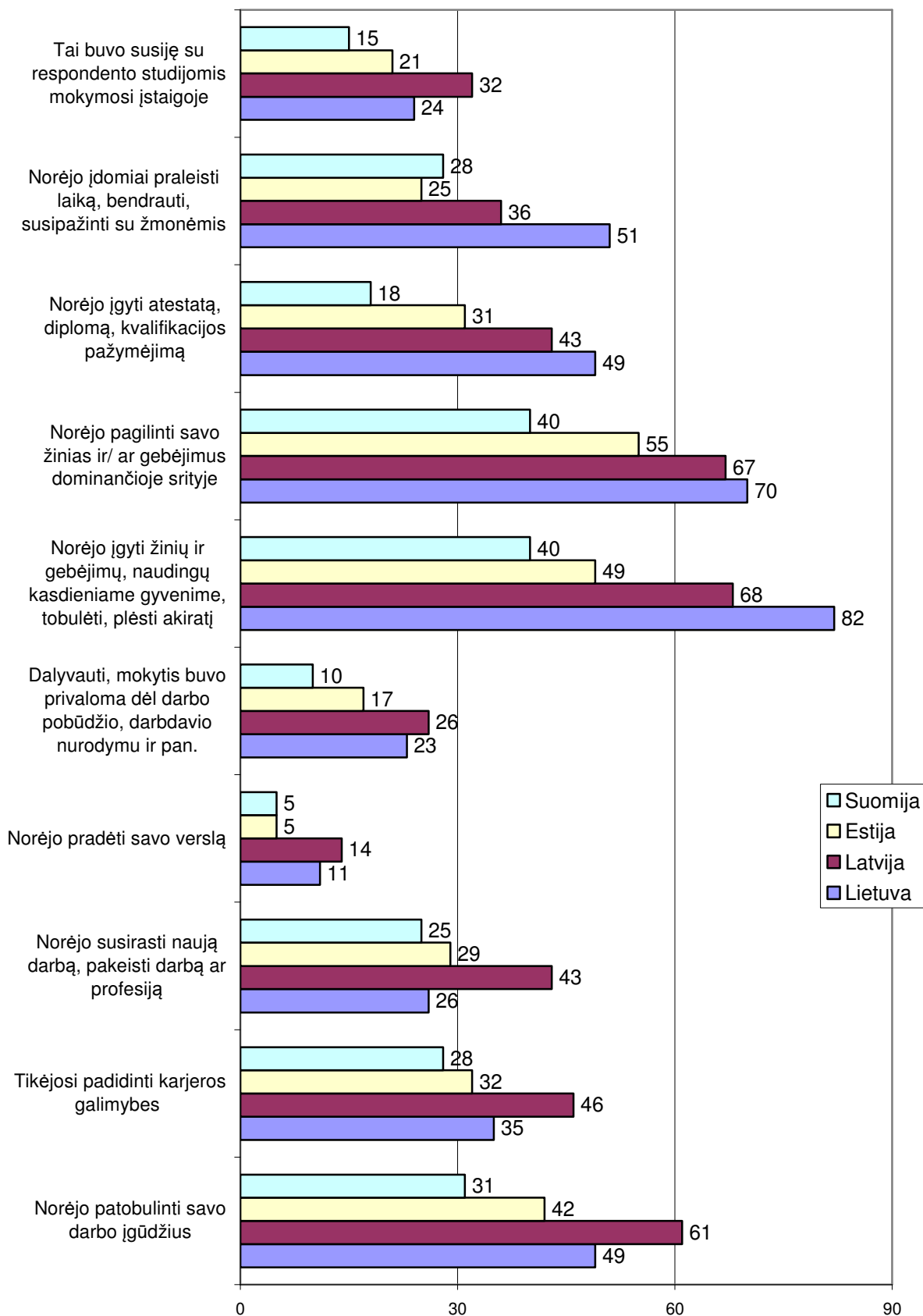
Analizuojant respondentų atsakymus šiuo aspektu, galima išskirti, pavyzdžiui, tris dažniausiai respondentų nurodytas mokymosi ir kvalifikacijos kėlimo būdų pasirinkimo prielastis (galima išskirti tiek daugiau, tiek ir mažiau analizuotinių prielastčių, tai gali padaryti kiekvienas šios ataskaitos skaitytojas). Toliau galima analizuoti, ar savo pasirinkimų struktūra skiriasi įvairių šalių respondentai. Taip vertinant tyrimo rezultatus, tampa mažiau svarbūs skaitiniai kiekvieno anketos kintamojo pasiskirstymai, o dėmesys labiau kreipiamas į kiekvienos tiriamos respondentų grupės pasirinkimų prioritetus.

Analizuojant priežasčių, lėmusių išitraukimą į studijas, dažnumą, pirmoje – antroje vietoje dažniausiai visose keturiose valstybėse dauguma analizuotų atvejų nurodomos šios dvi priežastys – „norėjo pagilinti savo žinias ir/ ar gebėjimus dominančioje srityje“ bei „norėjo įgyti žinių ir gebėjimų, naudingų kasdieniame gyvenime, tobulėti, plėsti akiratį“. Paprastai nurodoma trečioji pagal dažnumą priežastis (ypač Lietuvos, Estijos ir Suomijos atvejais) – „norėjo patobulinti savo darbo įgūdžius“. Latvijos atveju ši trečioji priežastis vyrų-respondentų atsakymuose pakyla į antrą vietą, o vyresnių amžiumi respondentų atsakymuose kažkodėl (šio amžiaus grupė paprastai jau yra pensijoje) net į pirmą vietą.

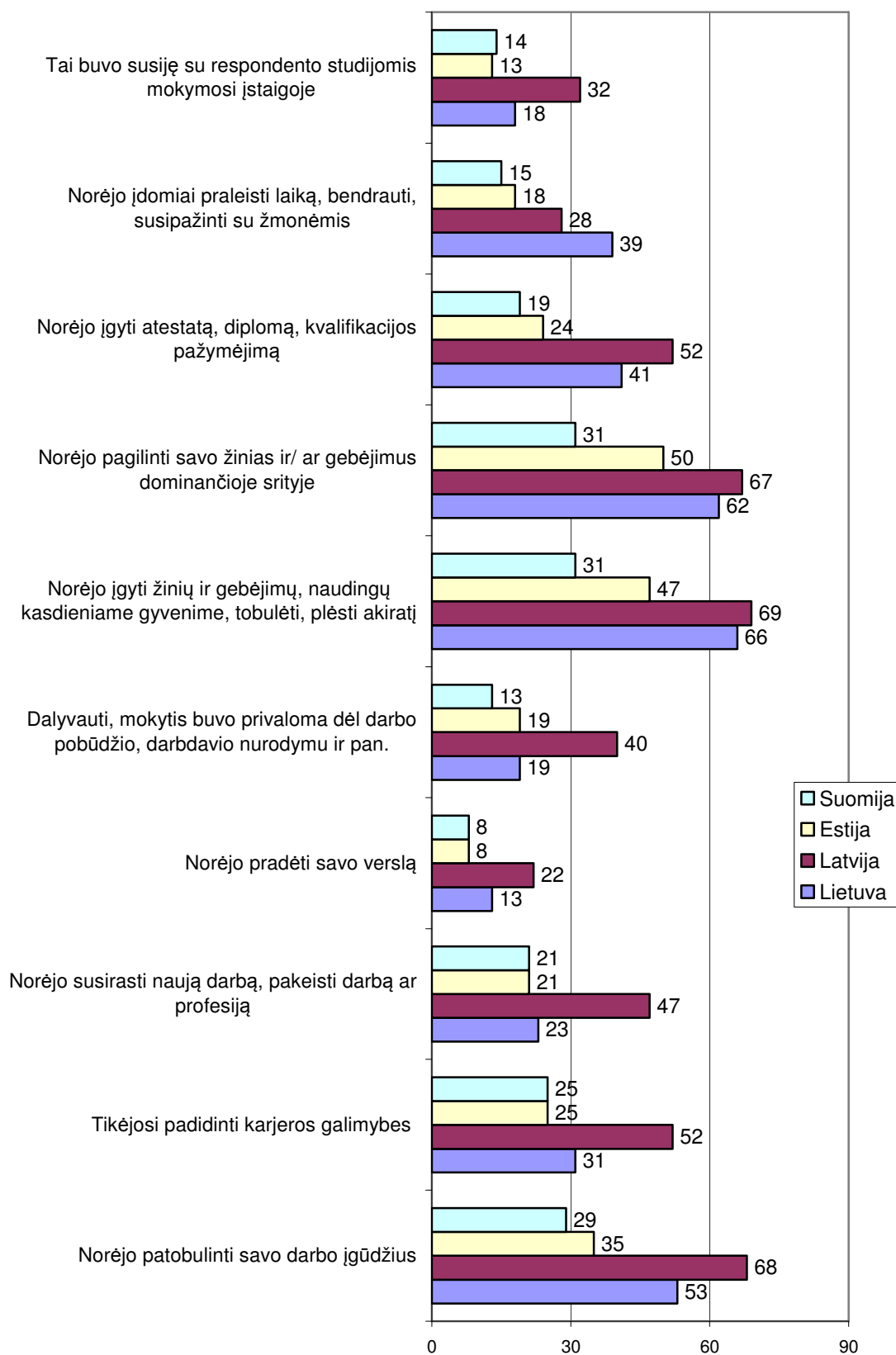
6 pav. Pritariančių konkrečiai priežastiai, paskatinusiai mokytis, dalis pagal valstybę

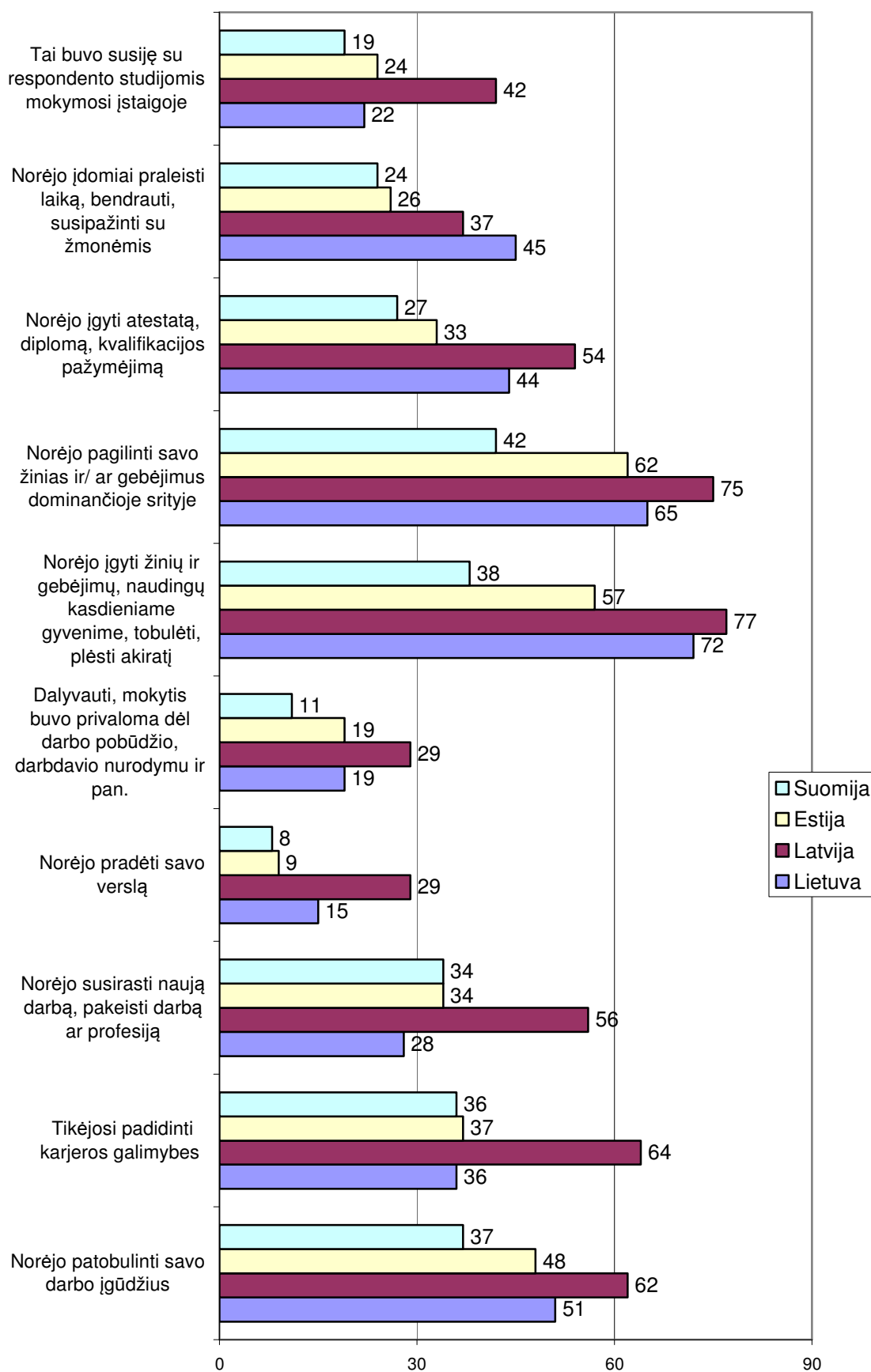
7 pav. Moterų, pritariančių konkrečiai priežastiai, paskatinusiai mokytis, dalis pagal valstybę

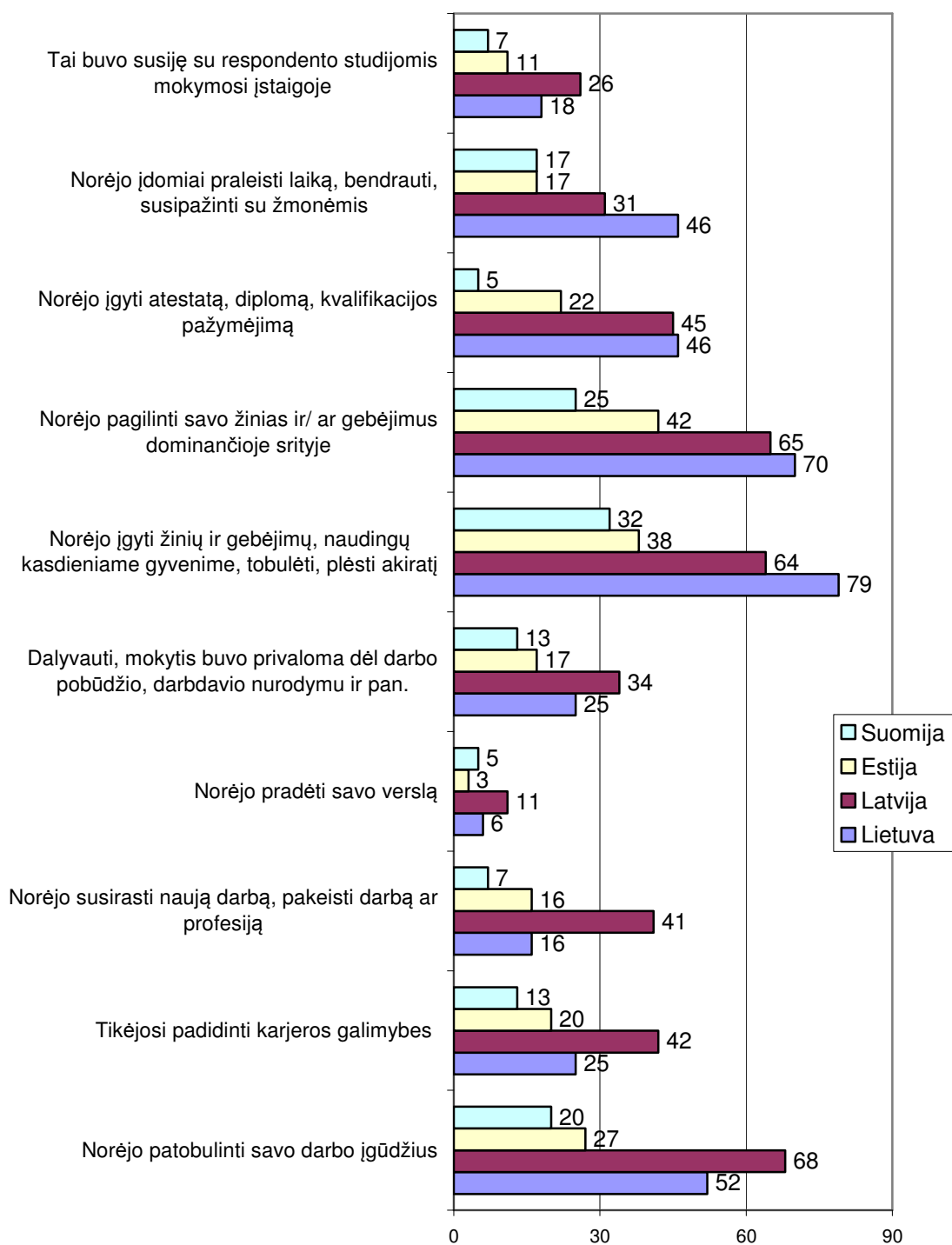
8 pav. Vyrų, pritariančių konkrečiai priežastiai, paskatinusiai mokytis, dalis pagal valstybę

9 pav. Jaunesnio ir vidutinio amžiaus asmenų (54 metų ir jaunesnių), pritariančių konkrečiai priežasčiai, paskatinusiai mokytis, dalis pagal valstybę

10 pav. Vyresnio amžiaus asmenų (55 metų ir vyresnių), pritariančių konkrečiai priežasčiai, paskatinusiai mokytis, dalis pagal valstybę

VIII. Respondentų gyvenamoje vietoje esančių galimybių mokytis įvertinimas.

Sprendžiant trečiąjį tyrimo uždavinį „įvertinti suaugusiųjų mokymosi galimybes tyrime dalyvavusiose valstybėse“, gauti šie rezultatai:

Respondentams buvo užduotas bendras klausimas „kaip vertinate jūsų gyvenamoje vietovėje esančias galimybes mokytis?“ ir pateikti įvertinti 9 svarbios suaugusiųjų švietimą įtakojančios aplinkybės.

Mokymosi galybės Suomija vertinamos palankiausiai.

Suomijos mokymosi sąlygos vertinamos geriausiai visose lygintose srityse, išskyrus mokymosi formų pasirinkimą (nuotolinį mokymąsi ir pan.) ir interneto prieinamumą, kur nežymiai pirmauja Estija. Estijoje akcentuojama interneto prieinamumo ir informacinių technologijų plėtra lėmė (internetu prieinamumu yra patenkinti net 92% estų) ir didesnę mokymosi formų pasirinkimą (64% vertina palankiai ir labai palankiai).

Interneto plėtra ir bibliotekų skaičius geriausiai įvertintos mokymosi prielaidos visose lygintose šalyse.

- Interneto prieinamumas visur vertinamas palankiai (Estijoje – 92%, Latvijoje – 84%, Lietuvoje – 83%, Suomijoje – 84% vertinamas kaip visiškai prieinamas ir prieinamas).
- Bibliotekų skaičius taip pat tenkina didžiąją dalį respondentų. Mažiau bibliotekų skaičius tenkina Lietuvos gyventojus (Estijoje – 95%, Latvijoje – 83%, Lietuvoje – 69%, Suomijoje – 91% respondentų yra patenkinti arba visiškai patenkinti bibliotekų skaičiumi).

Asmens turimos lėšos mokymuisi yra susijusios su bendra ekonomine situacija šalyje.

Suomijos ir Estijos gyventojai savo disponuojamas lėšas mokymuisi vertina geriausiai (pakankamos ir visiškai pakankamos, Suomijoje – 64%, Estijoje – 56%). Lietuvos ir Latvijos respondentai savo lėšas kaip pakankamas mokymuisi įvardino dvigubai rečiau (Lietuvoje – 27%, Latvijoje – 22%). 25 – 64 metų amžiaus grupėje asmeninės lėšos vertinamos palankiau (Lietuvoje – 30%, Latvijoje – 26%).

Apklausų atskirose valstybėse duomenų bazėse išryškėję statistiškai reikšmingi skirtumai pagal socialines demografines respondentų charakteristikas:

Lietuva

Analizuojant respondentų nurodytas mokymosi galimybes „profesinio suaugusiųjų mokymo paslaugas siūlančių įstaigų skaičius“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai pakankama“ pasirinko Vilniaus miesto gyventojai,
- Atsakymą „pakankama“ pasirinko:
 - a) 18-24 metų amžiaus respondentai,
 - b) Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio gyventojai,
- Atsakymą „nepakankama“ pasirinko rajonų centrų ir kitų miestų gyventojai,

- Atsakymą „visiškai nepakankama“ pasirinko kaimo gyventojai.

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „neprofesinio suaugusių mokymosi paslaugas, siūlančių įstaigų skaičius, prieinamumas“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai pakankama“ pasirinko:
 - a) aukštesnį ir aukštąjį išsilavinimą įgiję respondentai,
 - b) Vilniaus miesto gyventojai,
- Atsakymą „visiškai nepakankama“ pasirinko kaimo gyventojai.

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „mokymosi formų pasirinkimas (nuotolinis mokymasis ir pan.)“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „pakankama“ pasirinko Vilniaus miesto gyventojai,
- Atsakymą „visiškai nepakankama“ pasirinko kaimo gyventojai.

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „mokymuisi reikalingu priemonių (medžiagos, vadovėlių) prieinamumas“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai pakankama“ pasirinko:
 - a) aukštesnį ir aukštąjį išsilavinimą įgiję respondentai,
 - b) Vilniaus miesto gyventojai.

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „informacijos apie mokymąsi prieinamumas“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai pakankama“ ir „pakankama“ pasirinko aukštesnį ir aukštąjį išsilavinimą įgiję respondentai,
- Atsakymą „visiškai nepakankama“ pasirinko kaimo gyventojai.

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „karjeros planavimo ir konsultavimo, profesinio informavimo paslaugos“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai nepakankama“ pasirinko tik pagrindinį išsilavinimą įgiję respondentai.

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „bibliotekų skaičius“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai pakankama“ pasirinko aukštesnį ir aukštąjį išsilavinimą įgiję respondentai,
- Atsakymą „nepakankama“ pasirinko tik pagrindinį išsilavinimą įgiję respondentai,
- Atsakymą „visiškai nepakankama“ pasirinko kaimo gyventojai.

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „asmens turimos lėšos mokymuisi“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai nepakankama“ pasirinko moterys.

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „interneto prieinamumas“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai pakankama“ pasirinko:
 - a) aukštesnį ir aukštąjį išsilavinimą įgiję respondentai,
 - b) Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio gyventojai,
- Atsakymą „nepakankama“ pasirinko tik pagrindinį išsilavinimą įgiję respondentai,
- Atsakymą „visiškai nepakankama“ pasirinko:
 - a) moterys,
 - b) kaimo gyventojai.

Latvija

Analizuoiant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „profesinio suaugusiųjų mokymo paslaugas siūlančių įstaigų skaičius“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai pakankama“ pasirinko Rygos regiono gyventojai,
- Atsakymą „pakankama“ pasirinko 18-24 metų amžiaus respondentai,
- Atsakymą „nepakankama“ pasirinko 45-54 metų amžiaus respondentai,
- Atsakymą „visiškai nepakankama“ pasirinko Latgales gyventojai.

Analizuoiant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „neprofesinio suaugusiųjų mokymosi paslaugas, siūlančių įstaigų skaičius, prieinamumas“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai pakankama“ pasirinko kolegiją ir aukštąją mokyklą baigę respondentai,
- Atsakymą „pakankama“ pasirinko 25-34 metų amžiaus respondentai,
- Atsakymą „nepakankama“ pasirinko tik pagrindinį išsilavinimą įgiję respondentai.

Analizuoiant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „mokymosi formų pasirinkimas (nuotolinis mokymasis ir pan.)“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai pakankama“ pasirinko Rygos regiono gyventojai,
- Atsakymą „pakankama“ pasirinko Kurzemes gyventojai,
- Atsakymą „visiškai nepakankama“ pasirinko Latgales gyventojai.

Analizuoiant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „mokymuisi reikalingu priemonių (medžiagos, vadovėlių) prieinamumas“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai pakankama“ pasirinko 18-24 metų amžiaus respondentai,
- Atsakymą „visiškai nepakankama“ pasirinko tik pagrindinį išsilavinimą įgiję respondentai.

Analizuoiant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „informacijos apie mokymasi prieinamumas“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „nepakankama“ pasirinko 25-44 metų amžiaus respondentai,
- Atsakymą „visiškai nepakankama“ pasirinko:
 - a) tik pagrindinį išsilavinimą įgiję respondentai,
 - b) Latgales gyventojai.

Analizuoiant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „karjeros planavimo ir konsultavimo, profesinio informavimo paslaugas“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai pakankama“ pasirinko 18-24 metų amžiaus respondentai.

Estija

Analizuoiant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „profesinio suaugusiųjų mokymo paslaugas siūlančių įstaigų skaičius“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai pakankama“ pasirinko:
 - a) aukštąjį išsilavinimą įgiję respondentai,

- b) 6001-9000 EEK per mėnesį vienam šeimos nariui uždirbantys respondentai,
- Atsakymą „pakankama“ pasirinko respondentai iš Vakarų Estijos regiono,

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „neprofesinio suaugusių mokymosi paslaugas, siūlančių įstaigų skaičius, prieinamumas“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai pakankama“ pasirinko:
 - a) aukštąjį išsilavinimą įgiję respondentai,
 - b) 6001-9000 EEK per mėnesį vienam šeimos nariui uždirbantys respondentai,
- Atsakymą „nepakankama“ pasirinko tik pagrindinį išsilavinimą įgiję respondentai.

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „mokymosi formų pasirinkimas (nuotolinis mokymasis ir pan.)“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai pakankama“ pasirinko aukštąjį išsilavinimą įgiję respondentai,
- Atsakymą „nepakankama“ pasirinko pagrindinį išsilavinimą įgiję respondentai.

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „mokymuisi reikalingu priemonių (medžiagos, vadovėlių) prieinamumas“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai pakankama“ pasirinko respondentai iš Šiaurės Estijos regiono,
- Atsakymą „nepakankama“ pasirinko respondentai iš Šiaurės Rytų Estijos regiono
- Atsakymą „visiškai nepakankama“ pasirinko:
 - a) vyresni nei 64 metų amžiaus respondentai,
 - b) respondentai iš Vakarų Estijos regiono.

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „asmens turimos lėšos mokymuisi“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai pakankama“ pasirinko 12.000 EEK ir daugiau per mėnesį vienam šeimos nariui uždirbantys respondentai,
- Atsakymą „visiškai nepakankama“ pasirinko iki 6.000 EEK per mėnesį vienam šeimos nariui uždirbantys respondentai,

Suomija

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „profesinio suaugusiųjų mokymo paslaugas siūlančių įstaigų skaičius“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai nepakankama“ pasirinko 65-74 metų amžiaus respondentai.

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „neprofesinio suaugusių mokymosi paslaugas, siūlančių įstaigų skaičius, prieinamumas“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „nepakankama“ pasirinko Oulu regione gyvenantys respondentai.

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „mokymosi formų pasirinkimas (nuotolinis mokymasis ir pan.)“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „nepakankama“ pasirinko 25-34 metų amžiaus respondentai,
- Atsakymą „visiškai nepakankama“ pasirinko 55-64 metų amžiaus respondentai.

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „mokymuisi reikalingu priemonių (medžiagos, vadovėlių) prieinamumas“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „pakankama“ pasirinko Rytų Suomijos regione gyvenantys respondentai,
- Atsakymą „visiškai nepakankama“ pasirinko 65-74 metų amžiaus respondentai.

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „informacijos apie mokymasi prieinamumas“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai nepakankama“ pasirinko vyrai.

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „karjeros planavimo ir konsultavimo, profesinio informavimo paslaugos“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „nepakankama“ pasirinko 25-34 metų amžiaus respondentai.

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „asmens turimos lėšos mokymuisi“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „pakankama“ pasirinko 18-24 metų amžiaus respondentai,
- Atsakymą „nepakankama“ pasirinko Vakarų Suomijos ir Oulu regionuose gyvenantys respondentai.

Analizuojant respondentų nurodytos mokymosi galimybės „interneto prieinamumas“ įvertinimus matyti, kad statistiškai reikšmingai dažniau:

- Atsakymą „visiškai pakankama“ pasirinko Pietų Suomijos regione gyvenantys respondentai
- Atsakymą „pakankama“ pasirinko per metus uždirbantys 40.001-60.000 eurų respondentai.

Įvairių suaugusiųjų gyventojų norą mokytis ir kelti kvalifikaciją aspektų pasirinkimo priežastis galima analizuoti ir sudėliojant pateiktas įvertinti aspektus (nebūtinai tyrėjai sugebėjo šiame aspektų sąrašė surašyti pagrindinius visiems respondentams aktualius aspektus) pagal respondentų prioritetus, šių aspektų pasirinkimo dažnumą.

Analizuojant respondentų atsakymus šiuo aspektu, galima išskirti, pavyzdžiui, tris dažniausiai respondentų nurodytas mokymosi ir kvalifikacijos kėlimo būdų pasirinkimą lemiančius aspektus (galima išskirti tiek daugiau, tiek ir mažiau analizuotinių aspektų, tai gali padaryti kiekvienas šios ataskaitos skaitytojas). Toliau galima analizuoti, ar savo pasirinkimų struktūra skiriasi įvairių šalių respondentai. Taip vertinant tyrimo rezultatus, tampa mažiau svarbūs skaitiniai kiekvieno anketos kintamojo pasiskirstymai, o dėmesys labiau kreipiamas į kiekvienos tiriamos respondentų grupės pasirinkimų prioritetus.

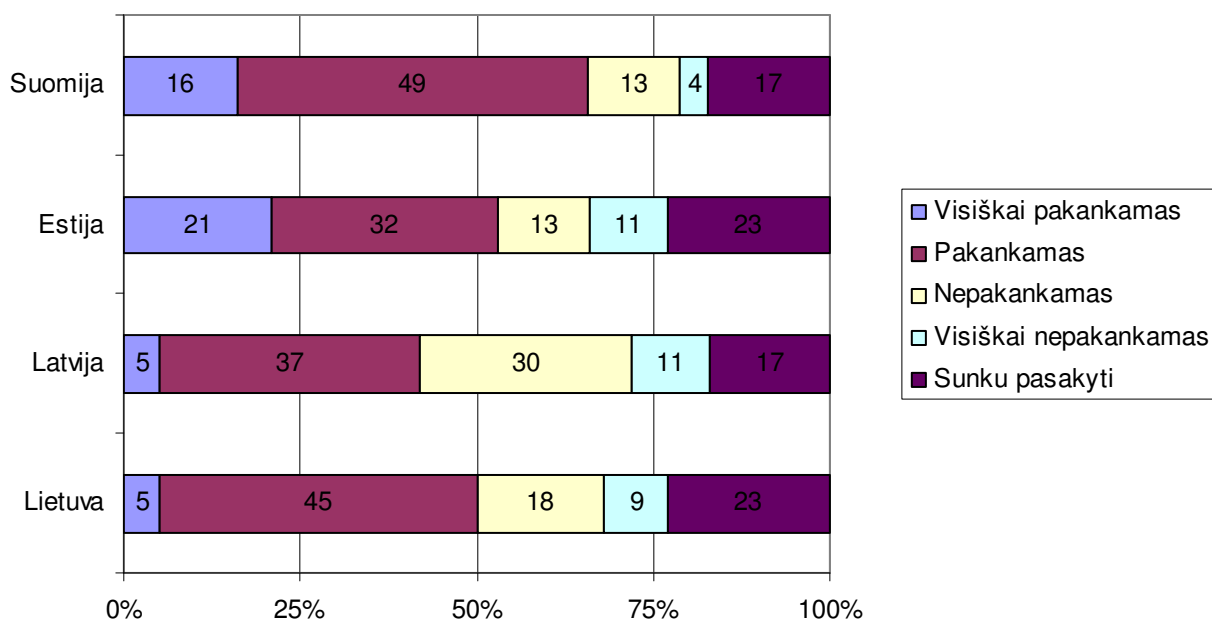
Analizuojant gautus atsakymus pasirinkta toliau nagrinėti respondentų, pasirinkusių atsakymus „nepakankamas“ ir visiškai nepakankamas“ atsakymus. Tokiu būdu galima nustatyti sąlygas, labiausiai mažinančias gyventojų išitraukimą į suaugusiųjų švietimo procesus.

Visose analizuotose valstybėse visais analizuotais atvejais labiausiai respondentų išitraukimą į suaugusiųjų švietimo procesus, šių respondentų vertinimu, mažino nepakankamos asmens turimos lėšos mokytis. Lietuvos atveju tvirtą antrą vietą didžiausių problemų sąrašė užėmė nepakankama informacija apie karjeros planavimo ir

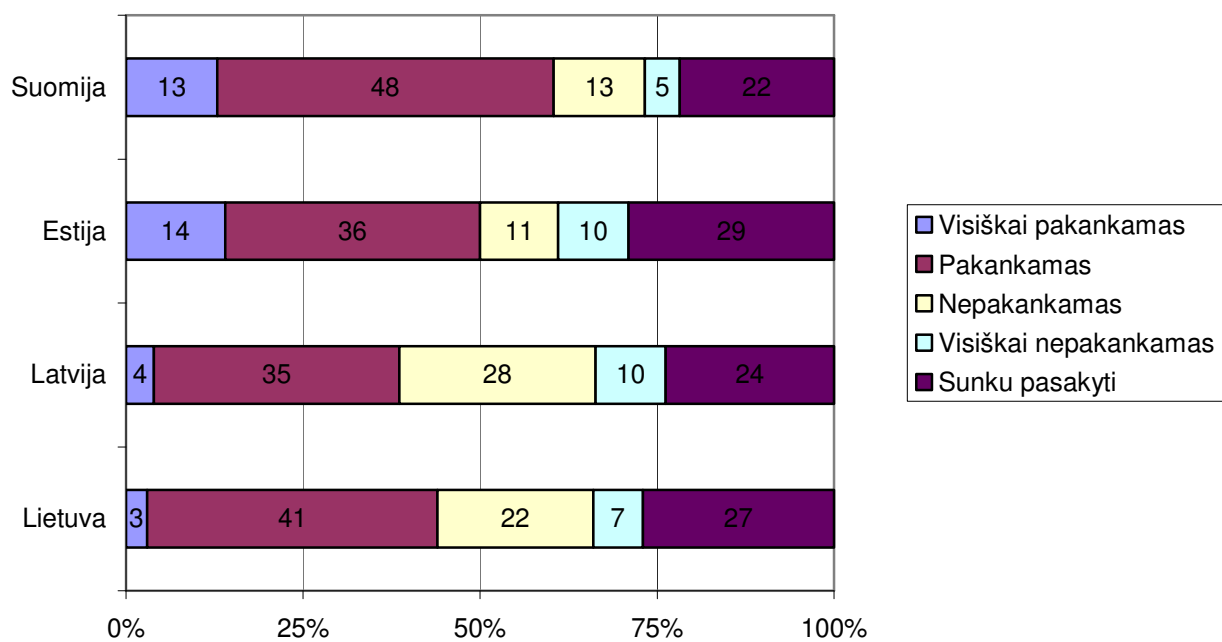
konsultavimo, profesinio informavimo paslaugas. Latvijos atveju antroji pagal nurodymo dažnumą priežastis buvo, respondentų nuomone, nepakankamas profesinio suaugusiųjų mokymo paslaugas siūlančių įstaigų skaičius, Estijos atveju – respondentų nuomone, nepakankamas profesinio suaugusiųjų mokymo paslaugas siūlančių įstaigų skaičius (nors respondentų vyrų atsakymuose antroje pagal nurodymo dažnumą vietoje buvo nepakankamas neprofesinio suaugusiųjų mokymo paslaugas siūlančių įstaigų skaičius, o jaunesnių amžiumi respondentų atveju – nepakankama informacija apie karjeros planavimo ir konsultavimo, profesinio informavimo paslaugas. Suomijos atveju antroje pagal paminėjimo dažnumą vietoje dažniausiai buvo nurodomas nepakankamas neprofesinio suaugusiųjų mokymo paslaugas siūlančių įstaigų skaičius (nors jaunesnių amžiumi respondentų atsakymuose antroje pagal paminėjimo dažnumą vietoje buvo dvi sąlygos – nepakankamos mokymosi formų pasirinkimo galimybės bei nepakankama informacija apie karjeros planavimo ir konsultavimo, profesinio informavimo paslaugas).

Lietuvos, Latvijos ir Suomijos respondentų atsakymuose trečiąją pagal paminėjimo dažnumą vietą dažniau užima nepakankamas neprofesinio suaugusiųjų mokymo paslaugas siūlančių įstaigų skaičius, Estijos – nepakankama informacija apie karjeros planavimo ir konsultavimo, profesinio informavimo paslaugas.

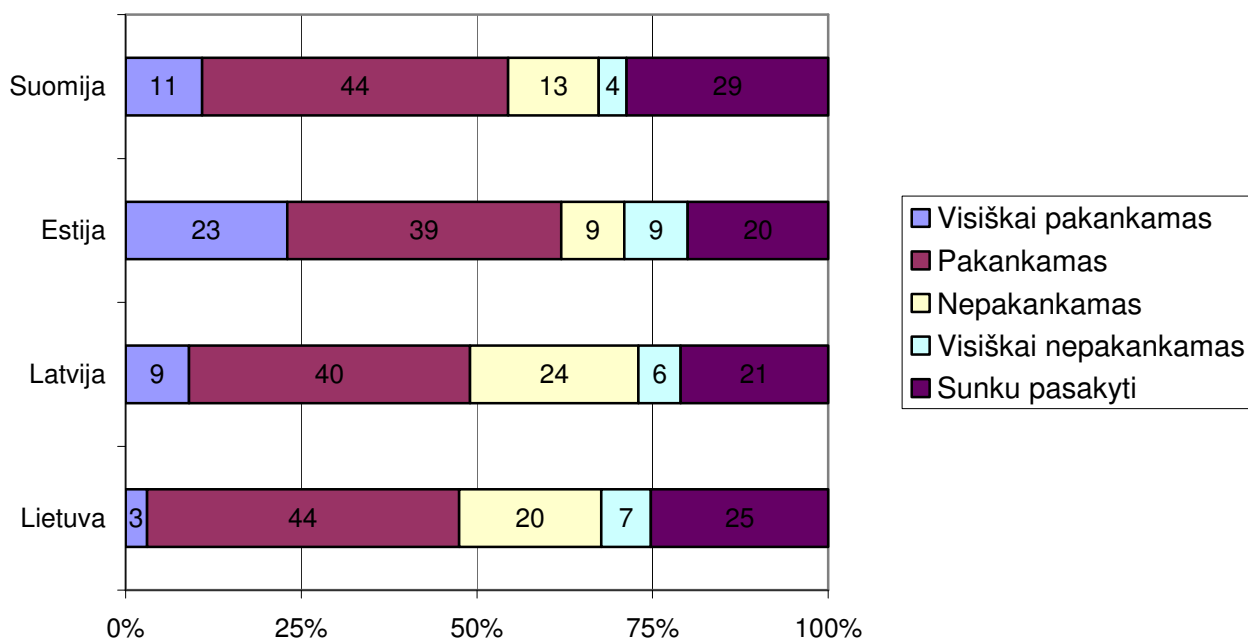
11 pav. Profesinio suaugusiųjų mokymo paslaugas siūlančių įstaigų skaičiaus įvertinimas pagal valstybę

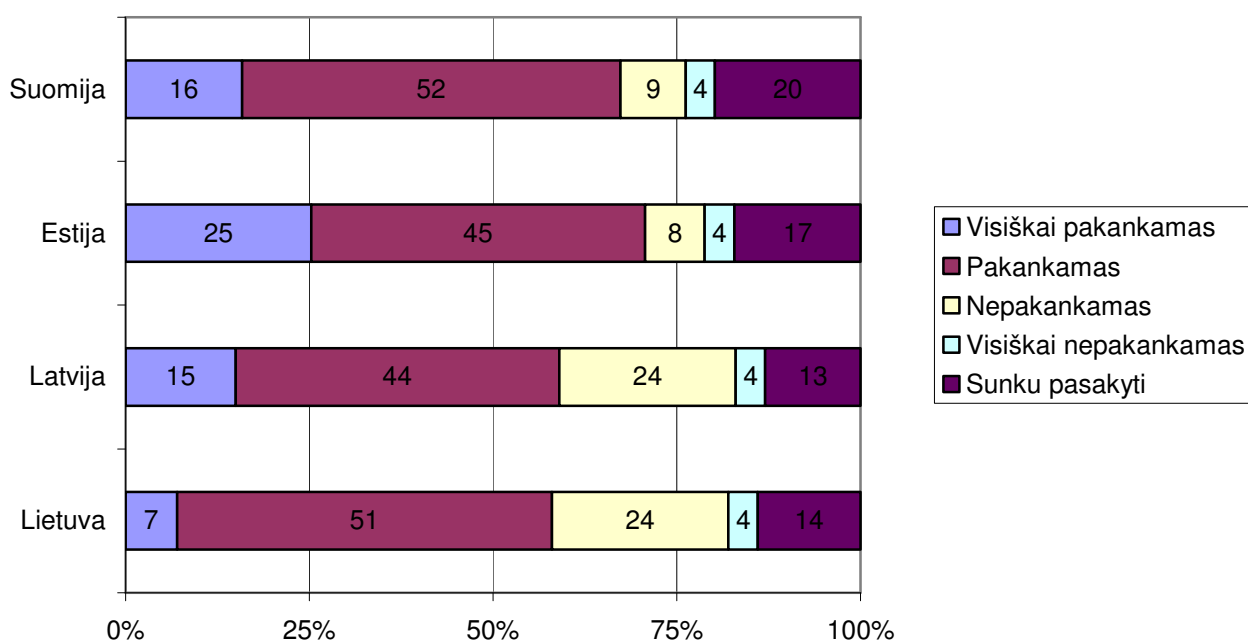
12 pav. Neprofesinio suaugusiųjų mokymo paslaugas siūlančių įstaigų skaičiaus įvertinimas pagal valstybę

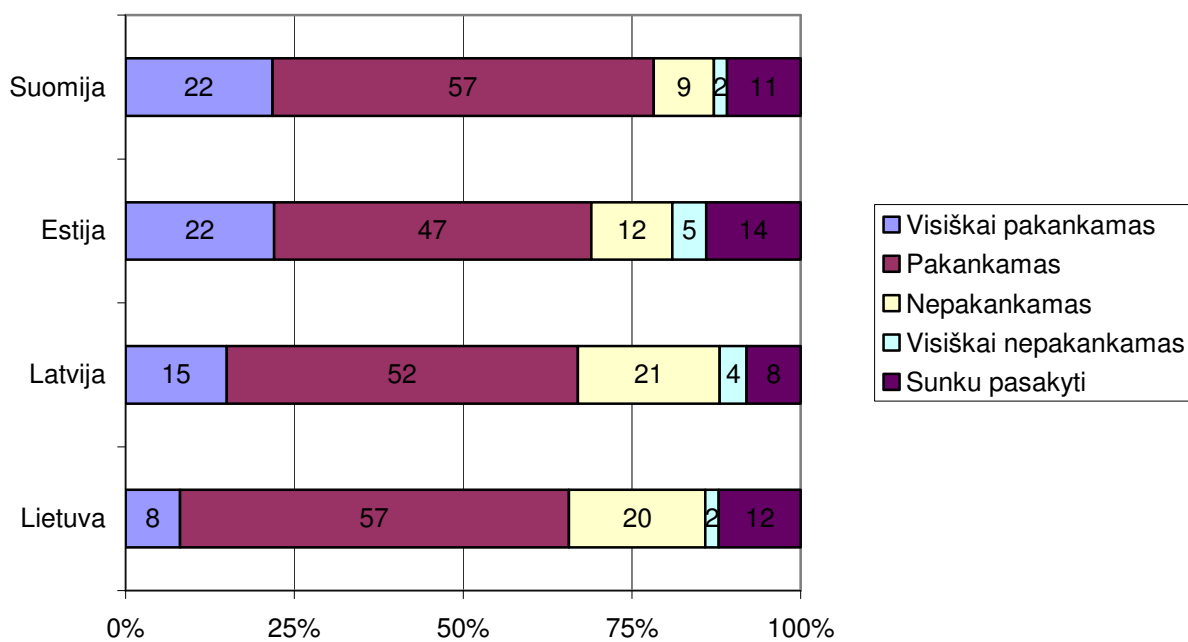
13 pav. Mokymosi formų pasirinkimo (nuotolinis mokymasis ir pan.) galimybių įvertinimas pagal valstybę

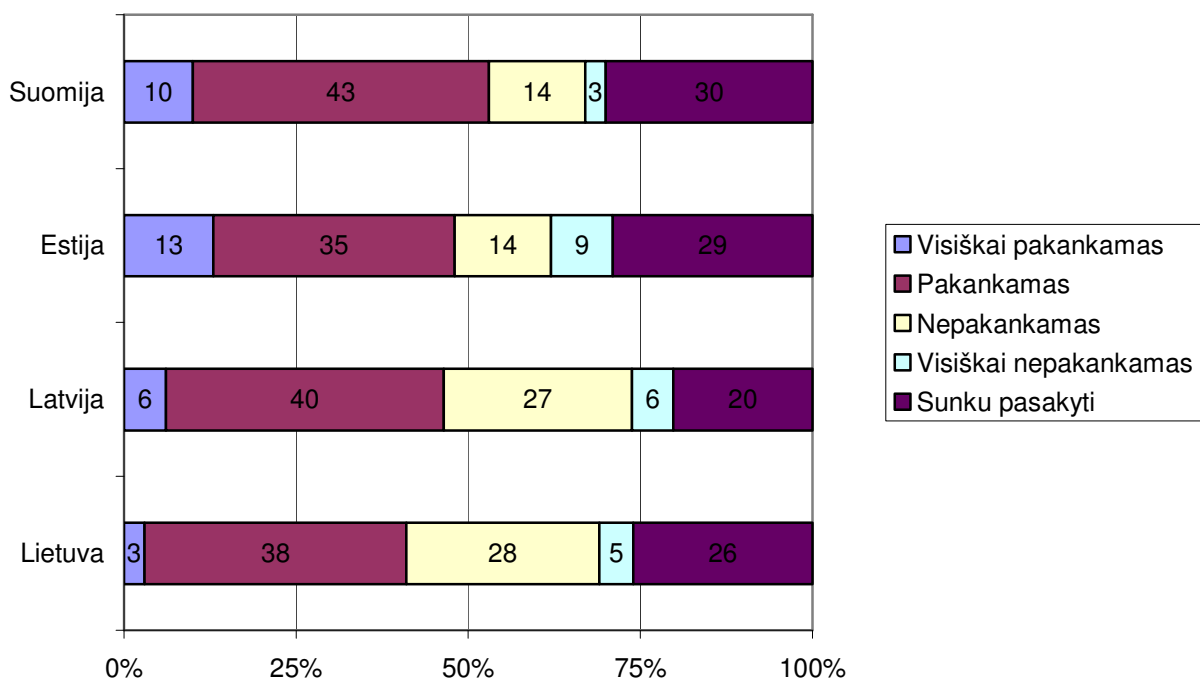
14 pav. Mokymuisi reikalingų priemonių (medžiagos, vadovėlių) prieinamumo įvertinimas pagal valstybę

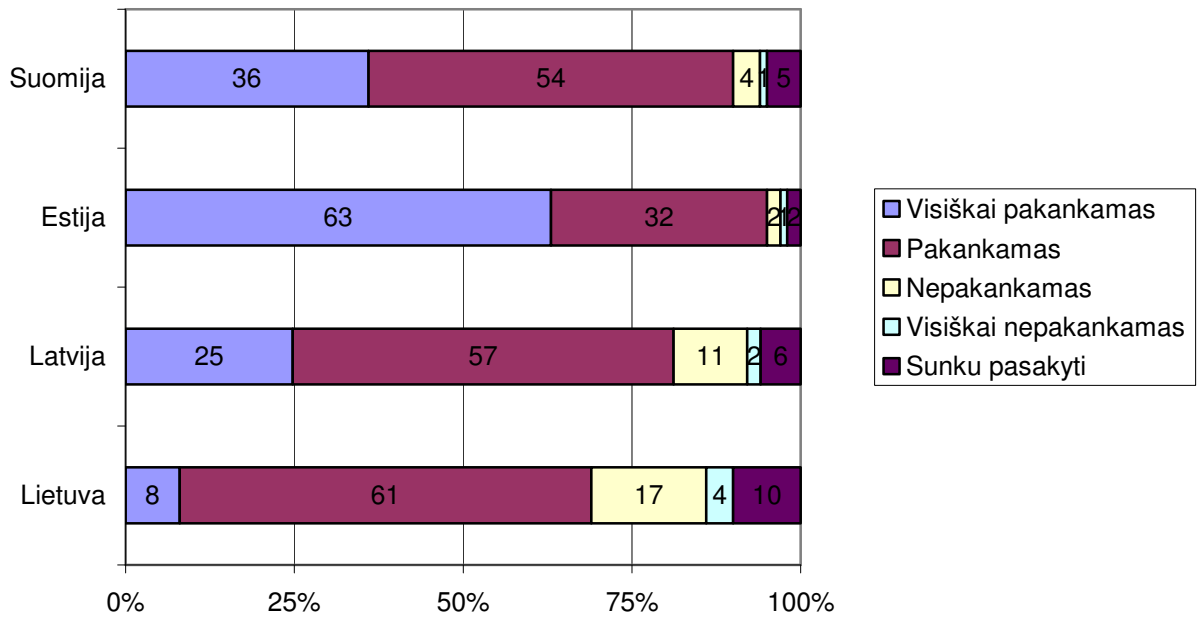
15 pav. Informacijos apie mokymosi prieinamumą įvertinimas pagal valstybę

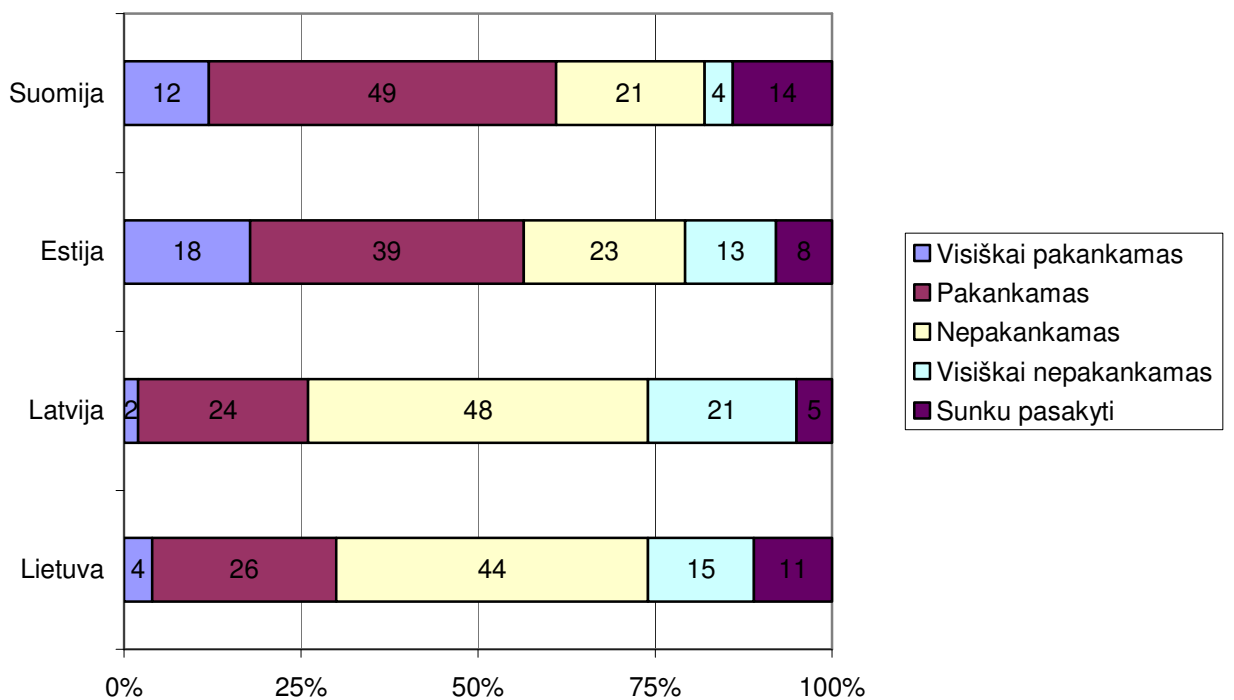
16 pav. Informacijos apie karjeros planavimo ir konsultavimo, profesinio informavimo paslaugas įvertinimas pagal valstybę

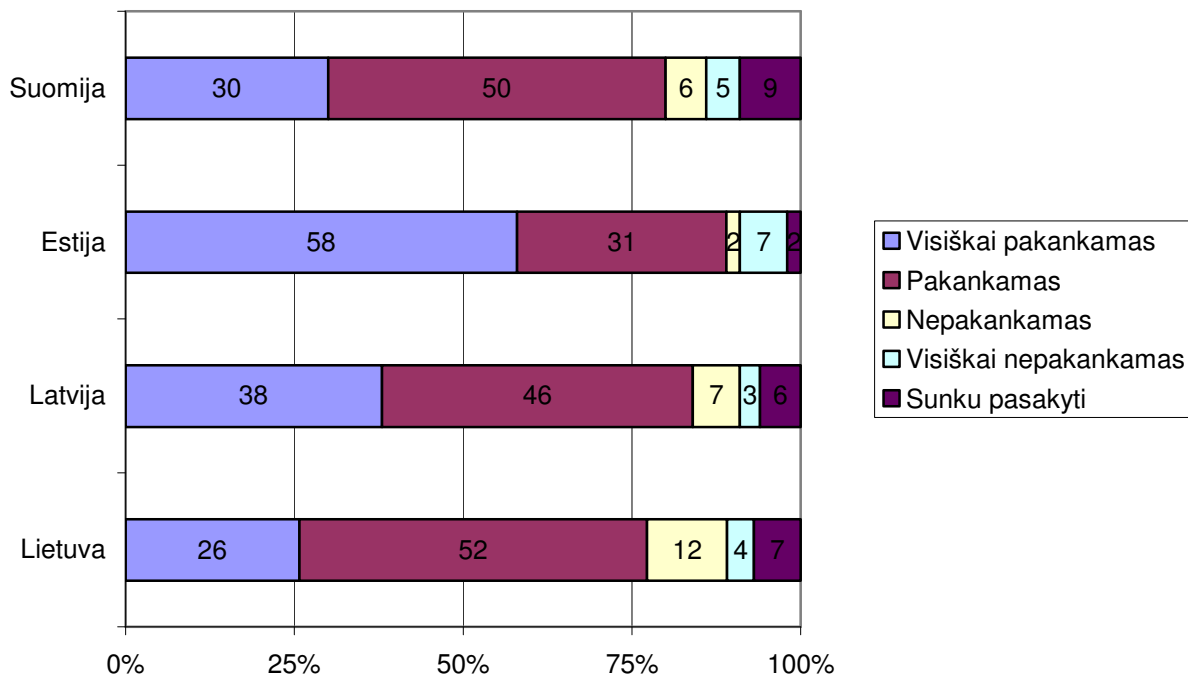
17 pav. Bibliotekų skaičiaus įvertinimas pagal valstybę

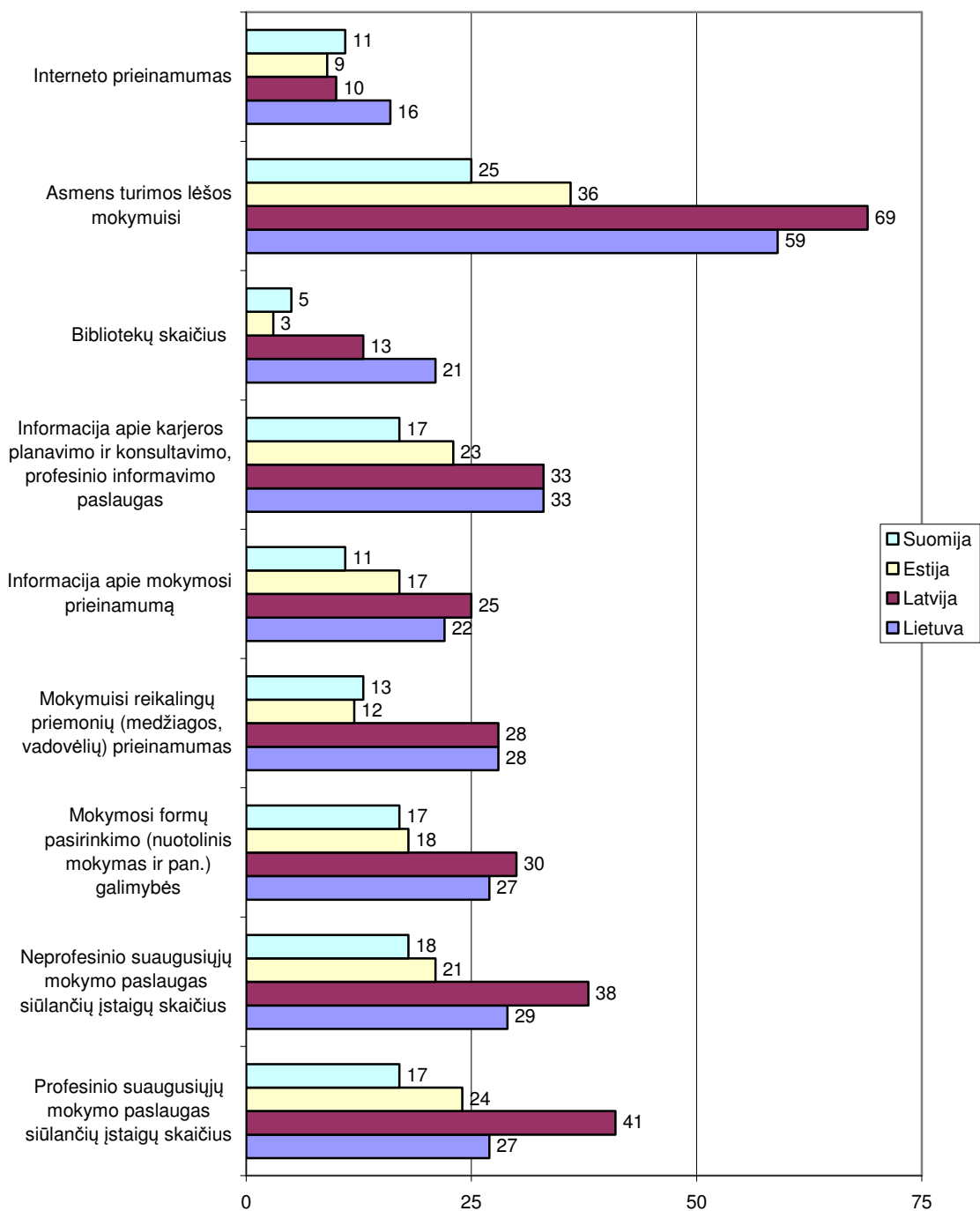
18 pav. Asmens turimų lėšų mokymuisi įšivertinimas pagal valstybę

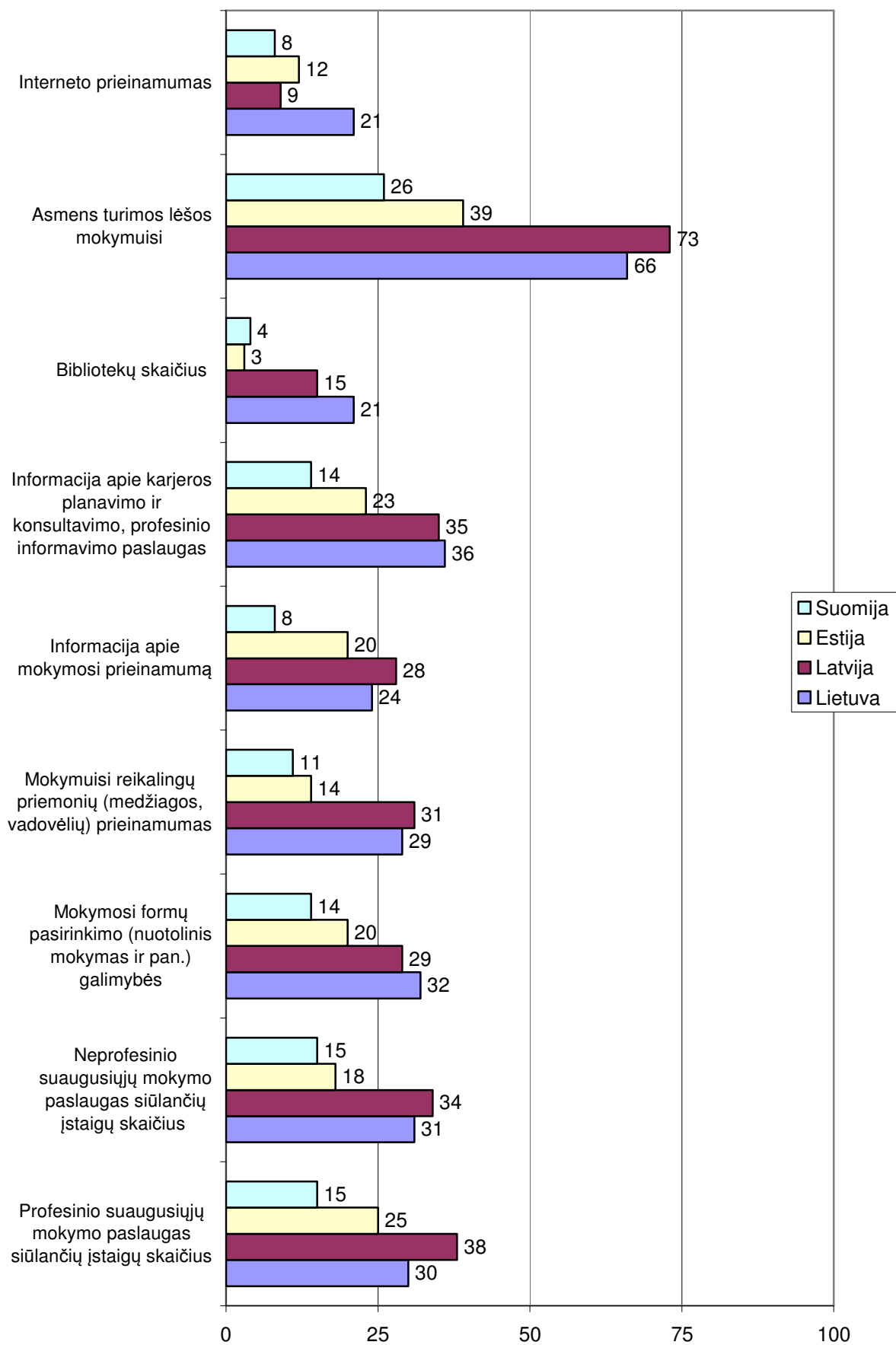
19 pav. Interneto prieinamumo įvertinimas pagal valstybę

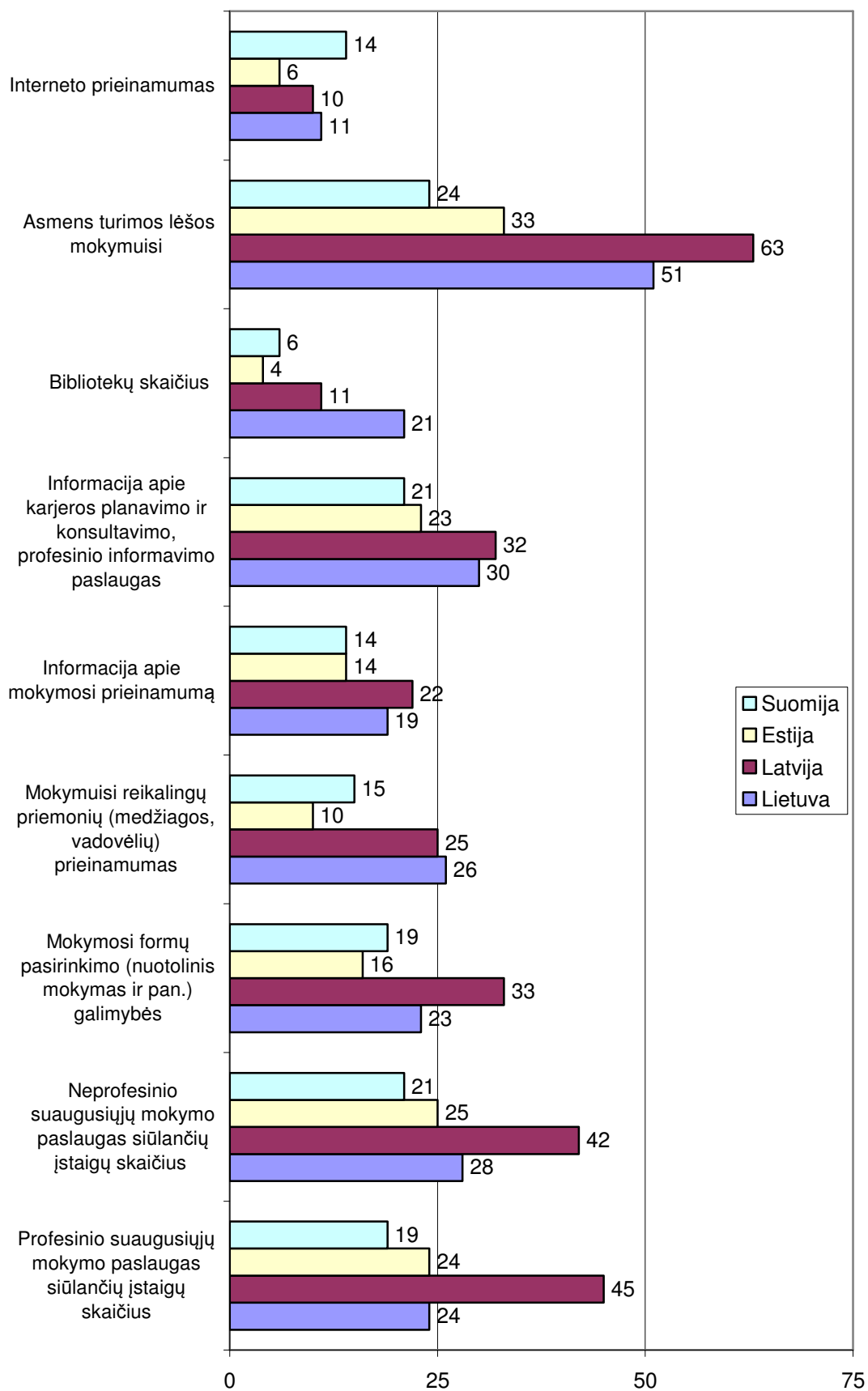
20 pav. Respondentų, įvertinusių įvairius suaugusiųjų mokymosi aspektus su išlygomis arba be jų kaip nepakankamus, dalis pagal valstybę

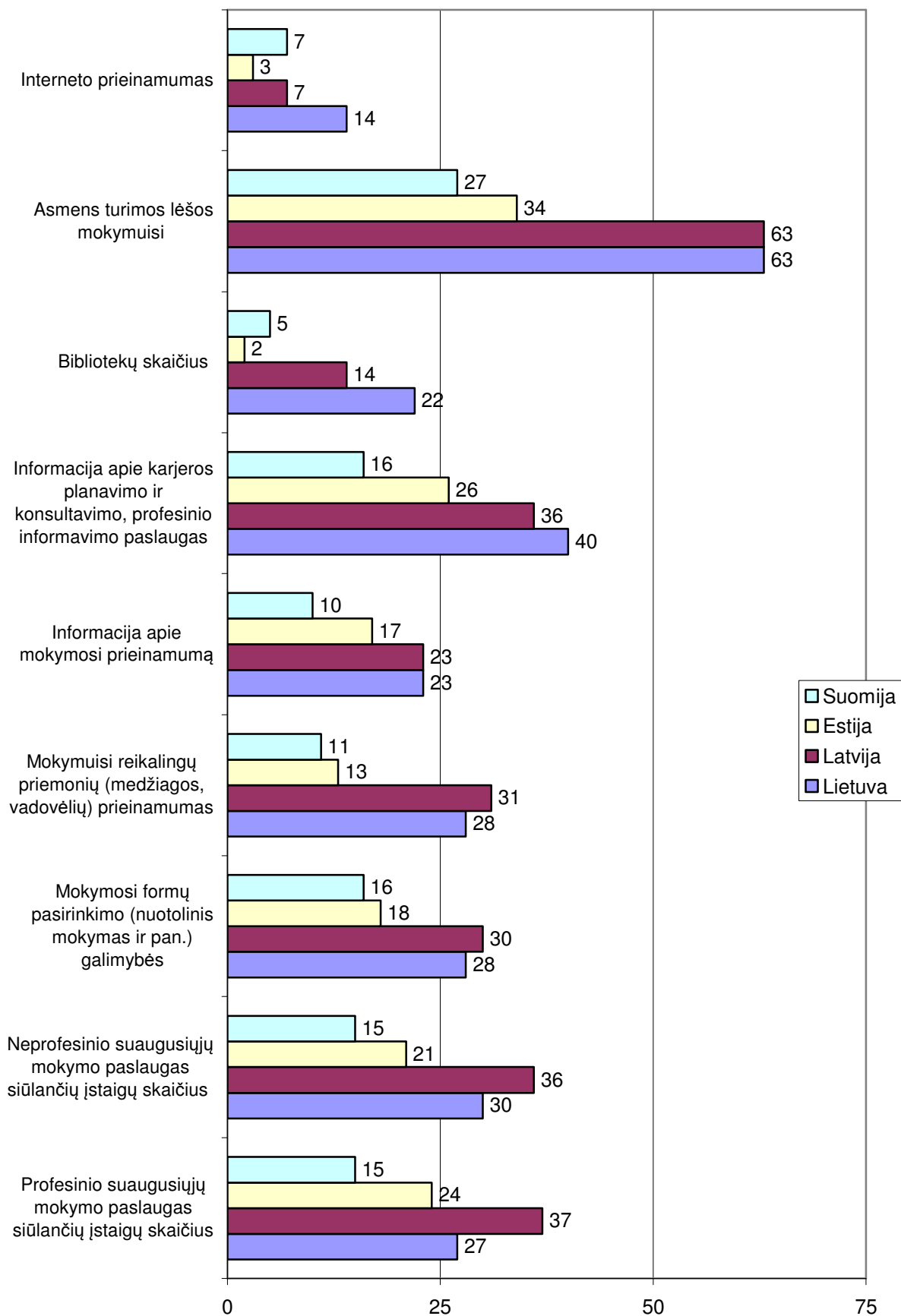
21 pav. Moterų, įvertinusių įvairius suaugusiųjų mokymosi aspektus su išlygomis arba be jų kaip nepakankamus, dalis pagal valstybę

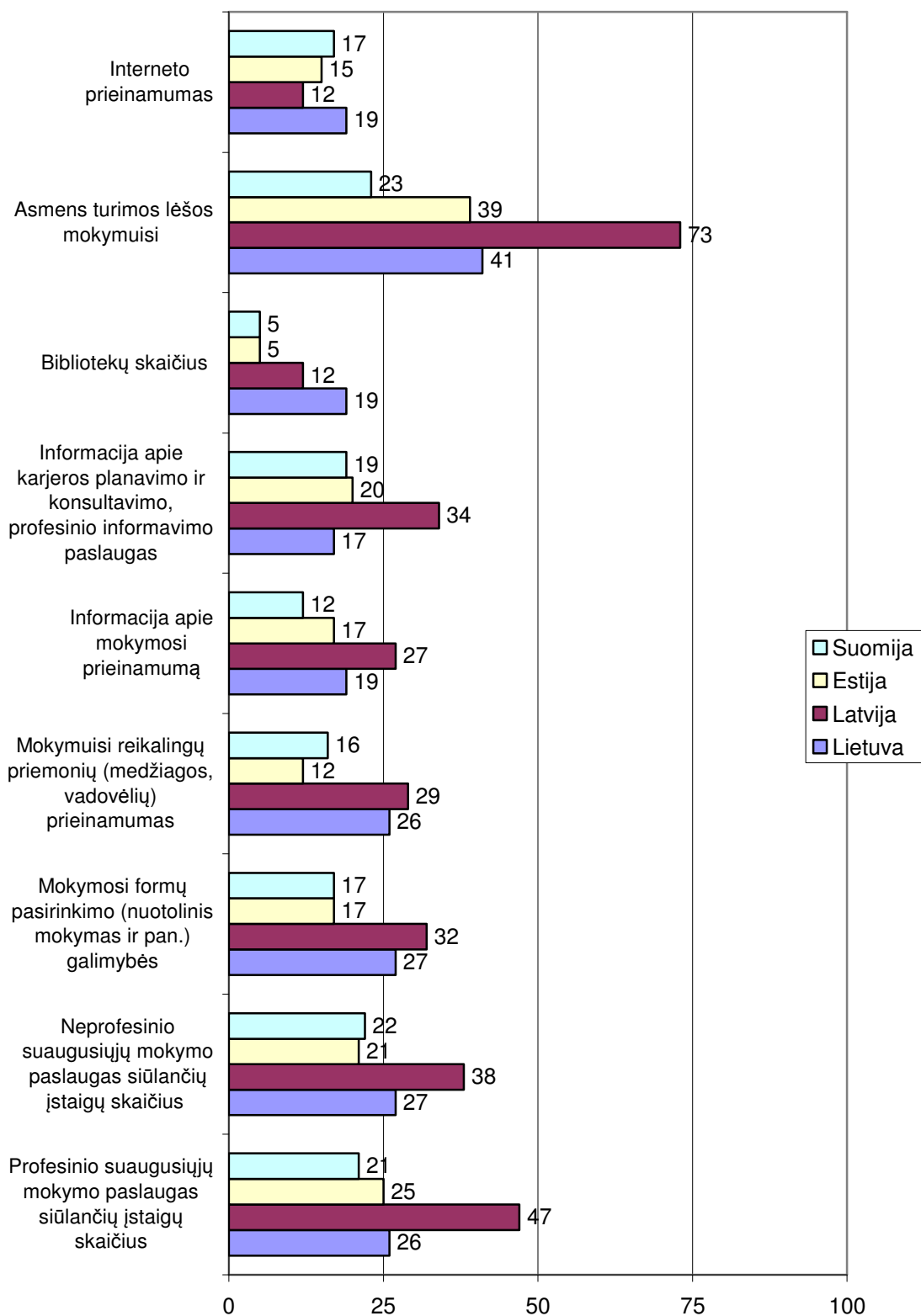
22 pav. Vyrų, įvertinusių įvairius suaugusiųjų mokymosi aspektus su išlygomis arba be jų kaip nepakankamus, dalis pagal valstybę

23 pav. Jaunesnio ir vidutinio amžiaus asmenų (54 metų ir jaunesnių), įvertinusių įvairius suaugusiųjų mokymosi aspektus su išlygomis arba be jų kaip nepakankamus, dalis pagal valstybę

24 pav. Vyresnio amžiaus asmenų (55 metų ir vyresnių), įvertinusių įvairius suaugusiųjų mokymosi aspektus su išlygomis arba be jų kaip nepakankamus, dalis pagal valstybę

IX. Bendrosios išvados

1. Bent vienu iš respondentams skirtoje anketoje išvardintų būdų per paskutiniuosius 12 mėnesių visose tirtose šalyse mokėsi apie pusė 25 – 64 metų respondentų.
2. Analizuojant visų šalių respondentų atsakymus apie per 12 paskutinių mėnesių pasinaudotus mokymosi ir kvalifikacijos kėlimo būdus matyti, kad visų šalių visais analizuotais atvejais galima kalbėti apie analogišką respondentų pasirinkimų struktūrą. Dažniausiai buvo nurodomas savarankiškas kryptingas mokymasis iš knygų, interneto, draugų, radijo, vaizdo ir garso įrašų, lankant muziejus, dalyvaujant ekskursijose ir pan. Antras pagal nurodymo dažnumą būdas praktiškai visais atvejais visose keturiose valstybėse – mokymasis kituose suaugusiems skirtuose kursuose ar užsiėmimuose, susijusiuose su respondentų pomėgiais ar gyvenimo būdu (užsienio kalbų, sporto, vairavimo, muzikos, choro, šokio, sveikos gyvensenos, darbo su kompiuteriu ir kt. kursai). Tam tikros variacijos stebimos tik nustatant trečiąją pagal dažnumą kvalifikacijos kėlimo būdą. Dažniausias respondentų pasirinkimas - mokymasis darbovietės organizuotuose kvalifikacijos kėlimo ar perkvalifikavimo kursuose, mokymuose, stažuotėse, seminaruose, siekiant persikvalifikuoti ar tobulinti savo kvalifikaciją.
3. Pagrindiniai mokymosi ir kvalifikacijos kėlimo motyvai yra tiesiogiai nesusiję su respondentų darbu ar karjeros galimybėmis. Šie su darbu ir karjera nesusiję motyvai ypač svarbūs Latvijos ir Lietuvos gyventojams. Socializacija, kaip papildoma mokymosi paskata Lietuvoje svarbesnė nei kitose šalyse.
4. Analizuojant priežasčių, lėmusių išitraukimą į studijas, dažnumą, pirmoje – antroje vietoje dažniausiai visose keturiose valstybėse dauguma analizuotų atvejų nurodomos šios dvi pagrindinės priežastys – „norėjo pagilinti savo žinias ir/ ar gebėjimus dominančioje srityje“ bei „norėjo įgyti žinių ir gebėjimų, naudingų kasdieniame gyvenime, tobulėti, plėsti akiratį“. Paprastai nurodoma trečioji pagal dažnumą priežastis (ypač Lietuvos, Estijos ir Suomijos atvejais) – „norėjo patobulinti savo darbo įgūdžius“. Latvijos atveju ši trečioji priežastis vyrų-respondentų atsakymuose pakyla į antrą vietą, o vyresnių amžiumi respondentų atsakymuose kažkodėl (šio amžiaus grupė paprastai jau yra pensijoje) net į pirmą vietą.
5. Mokymosi sąlygos Suomijoje vertinamos geriausiai visose lygintose srityse, išskyrus mokymosi formų pasirinkimą (nuotolinį mokymąsi ir pan.) ir interneto prieinamumą, kur nežymiai pirmauja Estija.
6. Interneto plėtra ir bibliotekų skaičius geriausiai įvertintos mokymosi prielaidos visose lygintose šalyse.
7. Visose analizuotose valstybėse visais analizuotais atvejais labiausiai respondentų išitraukimą į suaugusiųjų švietimo procesus, šių respondentų vertinimu, mažino nepakankamos asmens turimos lėšos mokytis. Lietuvos atveju tvirtą antrą vietą didžiausių problemų sąrašė užėmė nepakankama informacija apie karjeros planavimo ir konsultavimo, profesinio informavimo paslaugas. Latvijos atveju antroji pagal nurodymo dažnumą priežastis buvo, respondentų nuomone, nepakankamas profesinio suaugusiųjų mokymo paslaugas siūlančių įstaigų skaičius, Estijos atveju – respondentų vertinimu, nepakankamas profesinio suaugusiųjų mokymo paslaugas siūlančių įstaigų skaičius (nors respondentų vyrų atsakymuose antroje pagal nurodymo dažnumą vietoje buvo nepakankamas neprofesinio suaugusiųjų mokymo paslaugas siūlančių įstaigų skaičius, o

jaunesnių amžiumi respondentų atveju – nepakankama informacija apie karjeros planavimo ir konsultavimo, profesinio informavimo paslaugas. Suomijos atveju antroje pagal paminėjimo dažnumą vietoje dažniausiai buvo nurodomas nepakankamas neprofesinio suaugusiųjų mokymo paslaugas siūlančių įstaigų skaičius (nors jaunesnių amžiumi respondentų atsakymuose antroje pagal paminėjimo dažnumą vietoje buvo dvi sąlygos – nepakankamos mokymosi formų pasirinkimo galimybės bei nepakankama informacija apie karjeros planavimo ir konsultavimo, profesinio informavimo paslaugas). Lietuvos, Latvijos ir Suomijos respondentų atsakymuose trečiąją pagal paminėjimo dažnumą vietą dažniau užima nepakankamas neprofesinio suaugusiųjų mokymo paslaugas siūlančių įstaigų skaičius, Estijos – nepakankama informacija apie karjeros planavimo ir konsultavimo, profesinio informavimo paslaugas.

Questionnaire

1. Have you been enrolled in any of the following adult education courses or studies in the past 12 months or earlier? Studies that have not been completed are also to be taken into consideration.

	Taip, mokiausi	Ne, nesimokiau
1. To acquire general secondary education at an adult education centre or school	1	2
2. To acquire a profession at a vocational school	1	2
3. To acquire additional professional qualifications	1	2
4. To study at a higher education institution for a BA or MA degree	1	2
5. To upgrade the qualification or requalify in a course, training, internship, workshop, offered by your workplace	1	2
6. To take any hobby or lifestyle related courses for adults (e.g. foreign language courses, sports, driving lessons, courses on healthy lifestyle, music, dance, crafts, choir music, computer courses, etc)	1	2
7. To learn individually (from books, press, internet, friends, radio, video, sound recordings, visiting museums, etc)	1	2

2. If you had been enrolled in any educational activity during last 12 months or earlier, please indicate the reasons for participating in this educational activity. PLEASE, CIRCLE ALL APPROPRIATE ANSWERS.

	Taip	Ne
1. To perform better in my job	1	2
2. To improve my career prospects	1	2
3. To increase my possibilities of getting a job or changing a job or profession	1	2
4. To start my own business	1	2
5. I was obliged to participate (due to work).	1	2
6. To acquire knowledge or skills useful in my everyday life, to develop personally, to broaden perspectives.	1	2
7. To increase my knowledge or develop skills in a subject that interests me	1	2
8. To obtain a certificate	1	2
9. To meet new people/ for fun.		

	1	2
10. It was related to my studies at school/university, etc.	1	2
11. Other aims: _____	1	2

3. How do you rate the availability of the following resources in your local area?

	Completely adequate	Sufficient	Insufficient	Absolutely insufficient	Hard to say
1. Number of organizations providing vocational adult training opportunities	1	2	3	4	5
2. Number of organizations providing non-vocational adult training opportunities	1	2	3	4	5
3. Choice of learning methods (distance learning, etc)	1	2	3	4	5
4. Availability of necessary learning means (learning materials, textbooks, etc)	1	2	3	4	5
5. Availability of information on learning possibilities	1	2	3	4	5
6. Availability of career & learning guidance services	1	2	3	4	5
7. Availability of libraries	1	2	3	4	5
8. Personal resources (money)	1	2	3	4	5
9. Internet access	1	2	3	4	5